

Virolahden Tulkit 15

Virolahden Tulkit ry
Sukuyhdistyksen
tiedotuslehti 15.6.2009



Virolahden Tulkit

15

Virolahden Tulkit ry • Sukuyhdistyksen tiedotuslehti • 15.6.2009



Sisältö

Kiitosten aika	3
Sukukokous Pihlajassa 1.8.2009	4
Tulkkilan historiaa	6
Esittelemme: Arto Tulkki – Pietarin paras taksikuski	10
Sukuseuran kesäretki 26.7.2008	16
Virolahden hautuumaalla	18
Kirkkoreissuja	24
Sydämen asialla	26
Triosonaatti	27
Harrastukseni: Siikki harrastuksena	29
Kotikyläni	32
Sukuseurojen Keskusliitto 30 vuotta	34
Juhlavuoden kirjoituskilpailut	35
Johannes Takasen juhluvuosi 2009	36
Haminan rauha 1809	38
In memoriam: Kunniajäsenemme Pekka Tulkki	40
Uusia jäseniä	41
In memoriam	41
Osta sukuseuran tuotteita	42
Virolahden Tulkkien sukuseuran hallitus 2005–2009	43



Kannessa Toivo Tulkki Tulkkilan pihamaalla. Talon seinä oli tuolloin rapattu valkoiseksi.

Toimituskunta:

Heikki Tulkki, puheenjohtaja
Jaakko Liukkosen, päätoimittaja
Liisa Ahonen
Marja-Leena Ahopelto

Kiitosten aika

Vuoteen voi mahtua monenlaista tapahtumaa, mutta se on kuitenkin verrattain lyhyt aika. Niin on neljä vuottakin. Tuntuu melkein kuin eiliseltä, kun pidimme sukuyhdistyksemme kuudennen sukukokouksen Pyhtään Mäntyniemessä, ja nyt on seitsemäs sukukokous jo ovelta. Sukuyhdistyksemme seitsemäs sukukokous pidetään Virolahdella, Pihlajan Mäkipirtillä, 1.8. Tarkempaa tietoa löytyy tämän lehden sivuilta 4-5. Luvassa on varsinaisen kokouksen lomassa mukavaa yhdessäoloa, viihtyisää ohjelmaa ja hyvää ruokaa.

Sukuyhdistyksemme noin kuusitoista-vuotisen historian aikana toiminnassa on ollut mukana useita aktiiveja. Vaikka olemmekin varapuheenjohtaja Jarmo Tulkin kanssa monessa liemessä keitetty, olemme kuitenkin sukuyhdistysaktiiveina noviiseja muihin hallituksemme jäseniin verrattuna. Nykyisen hallituksemme jäsenistä moni onkin tehnyt pitkän päivätyön. Toimikauden päättyessä haluan luonnollisesti kiittää kaikkia hallituksen jäseniä aktiivisesta työskentelystä sukuyhdistyksemme toiminnan edistämiseksi sekä kaikesta siitä tuesta, jota olen saanut puheenjohtajan tehtävän hoitamiseen.

Haluan myös nostaa tässä yhteydessä erityisesti muutaman henkilön menneiden vuosien aktiivijäsenistä esille. Yhdistyksemme taloudenhoitajana sen perustamisesta lähtien on toiminut Kalle J. Tulkki, siis kokonaiset kuusitoista vuotta. Ensimmäinen puheenjohtajamme Hannu Tulkki luotsasi seuraamme kaikkiaan 12 vuoden ajan. Suurkiitos heille molemmille pitkäjänteisestä työstä! Muista haluan mainita Inkeri Rytkösen, joka toimi sukuseuramme hallituksen jäsenenä alusta lähtien aina edelliseen sukukokoukseen asti sekä nykyisen hallituksemme jäsenen Jaakko Liukkosen, joka on toimittanut lehteämme sen neljännessä numerossa. Kiitos kuuluu myös kaikille muille aktiivisesti sukuseuramme toimintaan osallistuneille.

Lisäksi myös erityisesti viime vuonna edennyt Pekka Tulkki, sukuyhdistyksemme toinen kunniajäsen, vaikutti merkittävästi sukuyhdistyksemme syntyyn ja toimi alkuvaiheessa sen varapuheenjohtajana.

Sukuyhdistyksemme jäsenistössä on monia mielenkiintoisia henkilöitä. Tässä lehdessä jatkammekin edelleen sukuseuramme jäsenten esittelyä henkilökuvan muodossa sekä harrastustoiminnan esittelyä. Mukana on lisäksi mielenkiintoisia historiakatsauksia sekä esittely viime kesänä tehdystä kotiseutututkimuksesta. Kuluva vuosi on Sukuseurojen Keskusliiton 30-vuotisjuhlavuosi, josta myös tarkempaa tietoa lehtemme tässä numerossa.

Itselleni on ollut suuri kunnia toimia yhdistyksemme puheenjohtajana ja olla aktiivisesti mukana kehittämässä sen toimintaa eteenpäin. Kuluneet lähes neljä vuotta ovatkin olleet monella tavalla mielenkiintoista ja antoisaa aikaa. Kiitos ja tervetuloa kaikille sukukokoukseen!



Heikki Tulkki

Virolahden Tulkit ry:n Sukukokous

lauantaina 1.8.2009



Virolahden Tulkkien seitsemäs sukukokous pidetään lauantaina 1.8.2009 klo 12.00–16.00 Virolahdella Pihlajan Mäkipirtillä. Sukukokous aloitetaan Tulkkilassa, jossa suoritetaan Talonpoikaiskulttuurisäätiön kunniakilven naulaus. Ruokailu ja varsinainen sukukokous tapahtuvat Pihlajan Mäkipirtillä. Tervetuloa!

Tulkkilassa, Tulkintie 17

Kokoontuminen Helena ja Tuomo Aho-pellon luo Tulkkilan klo 12.00 Tulkkilan pihapiirissä suoritetaan Talonpoikaiskulttuurisäätiön myöntämän kunniakilven naulaus. Tilaisuudessa käyttävät puheenvuoron Talonpoikaiskulttuurisäätiön edustaja ja sukuseuramme puheenjohtaja.

Mäkipirtillä, Mäkipirtintie 258

Kello 13.00 olemme siirtyneet Mäkipirtille, jossa alkaa ruokailu. Alkuruuaksi on hapanvelliä, pääruokana karjalanpaisti lisäkkeineen ja salaatteineen. Ruokailuun on varattu aikaa 1,5 tuntia. Varsinainen sukukokous aloitetaan klo 14.30 Kymenlaakson laululla. Kokouksen aluksi puhuu kirkkoherra Jarmo Uotila, minä jälkeen kokous jatkuu esityslistan mukai-

sesti. Kokousoisuuden päätyttyä lauletaan Karjalaisten laulu.

Mäkipirtin esittelyn suorittaa Jarmo Tulkki. Lopuksi kahvitarjoilu ja vapaata seurustelua.

Ilmoittautuminen ja osallistumismaksu

Sukukokoukseen osallistuminen pyydetään ilmoittamaan 10.7.2009 mennessä taloudenhoitaja Kalle J. Tulkille, Pilkkimiehentie 6, 48800 Karhula, puhelin kotiin (05) 289 730, käsipuhelin 050 410 5225, sähköposti kalle.tulkki@pp.inet.fi

Sukukokouksen osallistumismaksu, joka sisältää ruokailun, on 15 vuotta täyttäneiltä 27 euroa ja 7-14-vuotiailta 15 euroa. Alle 7-vuotiailta ei peritä osallistumismaksua. Osallistumismaksut maksetaan 10.7.2009 mennessä Virolahden Tulkkien tilille 517233-47314.



Ajo-ohje: Käänny Pihlajantieltä Typöntielle, ylitä joen silta ja jatka suoraan Mäkipirtintietä (Typöntie kääntyy sillan jälkeen oikealle). Mäkipirtti on rinteessä etuoikealla.



SUKUKOKOUKSEN AIKATAULU

klo 12.00	Tulkkila (Tulkintie 17), Talonpoikaiskulttuurisäätiön kunniakilven naulaus
klo 13.00	Mäkipirtti (Mäkipirtintie 258), ruokailu
klo 14.30	Sukukokous
klo 15.30	Mäkipirtin esittely, Jarmo Tulkki
klo 16.00	Kahvitarjoilu ja vapaata seurustelua



Tulkkilan historiaa

Ylä-Tulkin tilan synty ajoittuu vuoteen 1852, kun Tulkkien kantatilasta irtautuivat jaossa Nurmela, Ylä-Tulkki, Penssi ja Korpela -nimiset tilat. Ylä-Tulkin pääraKENnus on valmistunut nykyiseen muotoonsa 1800-luvun loppupuolella. Alkuperäiseltä asultaan pääraKENnus on edustanut saaristo-



ja rannikkoalueella nyt jo harvinaistunutta empireä. Huonejako, monet sisätilojen yksityiskohdat ja ulkoasun kokonaishahmo ovat kuitenkin säilyneet alkuperäisenä. PääraKENnuksen pihapiiriin kuuluvat aitta, kiviavetta ja sauna. Pihapiiriin edustalla on pienehkö, mutta maisema-arvoltaan merkittävä kivikoinen laidun- ja peltoalue.

Ylä-Tulkin tila tunnetaan nykyisin paremmin nimellä Tulkki. Tulkkilan nykyiset omistajat ja asukkaat Tuomo ja Helena Ahopelto saivat tilan haltuunsa vuonna 1990. He toteuttivat rakennuksessa peruskorjauksen, jossa Kymenlaakson maakuntamuseon ohjeiden ja neuvojen mukaan pyrittiin huomioimaan pää- ja piharakennusten suuri kulttuurihistoriallinen arvo.

Remonttia tehtiin omin voimin mahdollisimman paljon. Työn edetessä talosta paljas-

tuneet yksityiskohdat muuttivat monesti töiden suuntaa. Tuvan lattia oli alun perin muita lattioita korkeammalla, ja se haluttiin palauttaa samaan tasoon muiden kanssa. Lattian alta keskeltä tupaa löytyi kuitenkin iso kivi, jonka pienemmäksi louhiminen talon sisällä olisi ollut mahdotonta. Irti otetut lattialaudat naulattiin siis takaisin samoille sijoilleen.

Yksi hankalimmista vaiheista oli tuvan katon maalaus. Pahvipeitteinen katto maalattiin luuliimamaalilla, jonka käsittely vaati erityisiä taitoja. Maalauksen piti onnistua yhdellä vedolla, ja maalista kostunut pahvi alkoi uhkaavasti roikkua katosta. Maalia piti pitää notkeana kuumassa vesihauteessa, ja haju oli outo. Välillä teki jo mieli luovuttaa, ja uunin päältä huomaamattomasta paikasta käytiin kurkistamassa, mitä puretun pahvin alta löytyisi. Vastan tuli tunkkainen musta katto, ja lisäksi katon paperilla päällystetyt poikkihirret olisi ollut lähes mahdotonta puhdistaa puupinnalle. Urakka vietiin sitkeästi loppuun asti, ja siitä jopa selvittiin; roikkuvat pahvit vetäytyivät kuivuessaan kattoon vasten, ja liituvalkoisesta pinnasta tuli yhtenäinen ja eheä.



Eteisen toisella puolella sijaitseviin kammareihin oli edellisen omistajan Toivo Tulkin aikana laitettu muovimatot. Matot oli naulattu paikoilleen varsin vankasti ja pysyvästi; Helena Ahopelto vakuuttaa nyppineensä pihdeillä tuhansia pieniä nupinauloja mattoja irrottaessaan. Kammareiden lattiat nostettiin ylös, ja hylkeenöljyllä käsitelty punertavat lankut pesitiin molemmilta puolilta. Päälleen ne saivat kuitenkin lopulta sinisävyisen maalin.

Tulkkilan eteisen lattialankut olivat leveitä ja kuoppaisia, jo monia sukupolvia ja elämää nähneitä. Aikansa vinolla lattialla asteltuaan Tuomo Ahopelto päätti, että asumisviihtyvyys menee sittenkin kulttuuriarvojen edelle ja vaihtoi eteiseen uuden laulatlattian jälkipolvien sitkeästä vastustuksesta huolimatta. Vanhat lankut on kuitenkin varastoitu seuraavia asukkaita varten, jotka aikovat vielä joskus tulevaisuudessa palauttaa ne paikoilleen.

Eteisen seinäpahvien alta paljastuivat komeat ja hyväkuntoiset hirret. Niiden pinnalla näkyvät hyvin tasaisen rytmikkäät kirveeniskujen jäljet, jotka kertovat tekijöiden hyvästä



Jaakko Liukkonen

käsityötaidosta. Tulkkilan talon miehet olivatkin aikanaan tunnettuja taitavina kirvesmiehinä. Talon lukkonurkat ovat todellinen taidonnäyte, ja monet säilyneet huonekalut eivät ole pelkästään käytännöllisiä vaan myös hyvin sopusuhtaisia ja huolellisesti viimeisteltäviä. Peruskorjauksessa asennetut Reijo Tulkin valmistamat uudet ikkunat ja ovet todistavat Tulkin suvun käsityötaitojen säilyneen aina nykypolviin asti.

Pihapiirin rakennusten lukumäärä on vuosien saatossa vaihdellut. Santeri Tulkin vuonna 1957 tekemässä piirroksessa 1800-luvun lopulta on Tulkkilan pihapiirissä näkyvillä 21 erilaista rakennelmaa.

Pihapiirissä oli mm. pientupa, johon aluksi muutti Anton Tulkin perhe 1890-luvun alussa ja myöhemmin myös Eerik Tulkki

perheineen. Entisaikaan oli varsin tavallista, että taloista lähtevät ottivat mukaansa kokonaisia rakennuksiakin, ja myös siten pihapiiri muutti muotoaan. Aittoja oli useita; mm. lihalle, viljalle ja omenoille kullekin omansa.

Yhdessä Tulkkilan aitassa säilyttivät laukkuryssät kauppatavaroitaan talven yli ja tulivat kesällä taas jatkamaan kulkukauppaansa Tulkkilan kautta. Tästä syystä ehkä talon asukkaista Tulkin Matti osasi puhua jonkin verran venäjää. Viimeinen jälki laukkuryssistä löytyi 1990-luvun lopulla, kun pihapiiriin rakennetun leikkimökin seinustalla alkoi kukkia tuntematon punainen kasvi. Kasvimuseo määritteli sen purppuratulikukaksi, joka on saattanut kulkeutua Tulkkilaan näiden kiertelevien kulkukauppiaiden mukana. Rakennustyön kaivaukset olivat nostaneet

pihamaan siemenpankissa pitkään uinuneen tulikukan pintaan, ja se oli saanut vuosikymmenien jälkeen itselleen sopivat kasvuolosuhteet.

Tulkkilan pihapiiriin jyrkän navetan kivijalka on rakennettu yhdestä ainoasta valtavasta kivistä, joka sijaitsi päärakennuksen kamarien päädyssä noin 15 metrin etäisyydellä.

Edelleen näkyvä ja hallitseva kädenjälkensä pihapiirissä on myös Väinö Tulkilla, joka on istuttanut aitan takana kohoavat valtaiset lehtikuuset ja viivasuorassa rivissä seisovat kuuset. Tulkkilan edellinen isäntä

Toivo Tulkki puolestaan vaali saunan takana kasvavaa laajaa humalistoa ja piti metsikön luonnontilaisena lahopuineen kaikkineen.

Tulkkilan talo saa kesän sukkokokouksen yhteydessä seinäänsä kunniakilven perinteen rakentamistavan säilyttämisestä. Rakennettu ympäristö, pihapiiri ja monien sukupolvien erilaiset vaiheet lisäävät aina uusia kerroksia Tulkkilan tarinaan joka säilyy suvun jäsenten muistissa kauas tulevaisuuteen.

*Teksti Siru Ahopelto
Kuvat Ahopellon albumista*

Talonpokaiskulttuurisäätiön kunniakilpi Tulkkilaan



Talonpokaiskulttuurisäätiön kunniakilpiraati on myöntänyt perinteisen rakentamistavan kunniakilven Virolahden Ylä-Pihlajassa sijaitsevalle Ylä-Tulkin tilalle. Perinteisen rakentamistavan kunniakilpi myönnetään tunnustukseksi maaseudun perinteistä tai perinteeseen pohjautuvaa hyvää rakentamistapaa edustavalle rakennukselle tai rakennusryhmälle. Kilven myöntämisen edellytyksenä on kohteen uudisrakennusten sopeutuminen ympäristöönsä ja maisemaan. Kilven myöntämisestä päättää Talonpokaiskulttuurisäätiön hallituksen nimeämä kunniakilpiraati, johon kuuluu säätiön edustajien lisäksi edustus Rakennustaiteen seurasta, Museovirastosta ja Suomen Kotiseutuliitosta. – SA

Arto Tulkki

– Pietarin paras taksikuski

Idänkauppa on Suomelle tärkeää. Kuten ulkomaankauppa yleensä, perustuu se erityisosaamiseen. Suvussamme tällaista erityisosaamista edustaa Arto Tulkki. Tarkastellaan hieman lähemmin, millainen mies nimen takaa löytyy.



Arto muistaa kerrotun, että pihalla oli lieassa pässi, jonka mieliharrastus oli käydä pukkaamassa pikku-Arto nurin, kun tämä oli sopivalla etäisyydellä.

Myytyään Hirvelän Arton vanhemmat perustivat kaupan Ylä-Pihlajan Jäihinmäelle, ja perhe asui kaupan yhteydessä, kuten kauppiaat tavallisesti tuohon aikaan. Tämän jälkeen seurasikin useita muuttoja: Ylä-Pihlajan Jäihinmäen kauppa lopetettiin Arton ollessa 11-vuotias, ja sitten muutettiin Haminaan, sieltä Metsäkylään ja myöhemmin Kausalaan, jossa asuessaan kauppiaspariskunta Soini ja Marjatta päätti erota. Pojista Arto jäi erossa isälleen ja seurasi tätä ensin Ruotsinpyhtään Kuninkaankylään ja sittemmin Vehkalahden Mäntlahteen, joissa molemmissa Soini toimi myymälänhoitajana.

Osastonhoitajasta vientijohtajaksi

Arto Tapani Tulkki syntyi 16.4.1947 Soini Tulkin ja Marjatta Tulkin (os. Tompuri) kahdesta pojasta vanhempana. Neljä vuotta myöhemmin perheeseen syntyi Arton nuorempi veli, nyt jo edesmennyt Jorma Sakari. Pian Arton syntymän jälkeen perhe muutti Pihlajan Haavistoon, Hirvelään, jossa he asuivat aluksi saunamökissä. Tuosta ajasta

Armeijaan Arto meni 17-vuotiaana, mitä ennen hän jo työskenteli Osuuskauppa Ympyrän palveluksessa. Armeijan jälkeen hänet valittiin SOK:n esimieskoulutukseen, ja hän sai osastonhoitajan paikan vuoden 1970 alusta Lappeenrannassa, jossa hän asuu edelleen vaimonsa Ailan (os. Väkevä) kanssa. Tuolloiseen työuraan kuului paljon liikkeenjohdollista koulutusta, mm. koulut-



Hirvelässä.



Tauno-sedän sylissä Pihlajan kaupan rappusilla.



Mäntlahden kauppa, jonka yläkerrassa Arto asui armeijan jälkeen.



Rippileirillä 1962.

tautumista Jollas-opistossa, Helsingissä.

Vuonna 1980 Arto valittiin Lappeenrannan Teräksen paikallisjohtajaksi. Rautakonttorin ostettua Teräksen osakekannan ja viipaloitua yhtiön paikallisille Rautia-liikkeille, Lappeenrannassa Lappeenrannan Rautakaupalle, Arto toimi myyntipäällikkönä Lappeenrannan Rautakaupan tukkuosastolla. Leningradin alueella oli tuolloin valtava

määrä suomalaisia rakennusalan yrityksiä, joiden piti saada länsimaista tavaraa. Suomen idänkauppa oli bilateraalista eli valtioiden välistä vaihtokauppaa, jossa tullaus ei ollut ongelma. Myöhemmin Neuvostoliiton tullauslainsäädännön muututtua vastaan tuli haaste, joka piti ratkaista: tullauksen ja tavarankulun hoitaminen.

Yrityselämä on aina ollut nopeasti muut-

tuvaa, niin tuohonkin aikaan. Seurasi uusi osakekannan osto, jonka kautta Lappeenrannan Rautakauppa siirtyi Suni Oy:n omistukseen. Yrityksen toimitusjohtaja E. Suni määräsi Arton tuolloin laittamaan jakeluketjun kuntoon Leningradissa. Neuvostoliittolaisten kanssa perustettiin yhteisyritys Eastway, joka hankki kuljetuskaluston ja tarvittavat terminaalitilat Leningradiin. Yhtiö toimitti raken-



Eastwayn avajaisia terminaaliassa.



Arto pitämässä puhetta Eastwayn avajaisjuhlassa tulkin avustuksella.

nustarvikkeita mm. suomalaisille, venäläisille, jugoslavalaisille ja italialaisille rakentajille alueella.

Starckjohannin ostettua Suni Oy:n osakekannan jonkin aikaa myöhemmin Arton määrättiin hoitamaan myös Moskovan toiminnot kuntoon, ja hänet nimettiin venäjänkaupan vientijohtajaksi. Perustettiin joint venture (suomalaisessa ja venäläisessä omistuksessa oleva yhteisyritys) Irbis, joka liittyi venäläisiin sotilaskyläprojekteihin. Arton tehtäviin kuului kyseisen yhteisyrityksen johtaminen.

Yhteisyritys Irbiksen perustamisneuvottelut olivat monella tapaa mielenkiintoiset. Ensinnäkin ne käytiin Kremlissä! Neuvotteluihin Arto oli menossa mukanaan suomenkieliset juuret omaava tulkki, jota ei meinattu päästää Kremliin sisään, koska epäiltiin, että hän suomalaisten juuriensa vuoksi tarkoituksella tulkkaa neuvottelussa käytävän keskustelun virheellisesti. Lopulta kuitenkin tulkki päästettiin neuvotteluun mukaan. Neuvottelun tuloksena päätettiin rakentaa terminaali. Se sovittiin sijoitettavaksi tontille,

Eastwayn ensimmäinen jakeluauto; Postiautolla oli lupa ajaa keskustassa.



joka Arton kertoman mukaan oli ensi näkemältä kaoottinen: tontti muistutti lähinnä kaatopaikkaa. Näkemänsä perusteella Arto oli varma, ettei koko terminaalihankkeesta tule mitään, mutta armeija hoiti paikan kuntoon kolmessa viikossa. Paikalle rakennettu Irbiksen terminaali oli tiettävästi suurimpia Moskovassa, varastotilaa huppeat 3000 m² eli kymmenen kertaa se määrä, mitä Arto oli neuvottelussa tarpeeksi ilmoittanut. Pieni 300 m² varastotila ei nimittäin kelvannut neuvotteluosapuolena olleelle venäläiskeneraalille, joka ilmaisi närkästystään Artolle tämän vaatimattoman ehdotuksen johdosta.

Pienillä lahjoilla vauhtia toimintaan

1990-luvun alkupuoliskolla Arto vietti paljon työajastaan Venäjällä. Hän oli joka toinen viikko Pietarissa ja joka toinen viikko Moskovassa, yleensä kolme päivää kerrallaan. Pie-

tariin hän kulki omalla autolla, Moskovaan taas junalla. Pietarissa Artolla oli vuokrattuna asunto, Moskovassa hän asui hotellissa. "Pietariin perille päästyäni minulla oli tapana ottaa kaupungilta taksi, joka ajoi perässäni terminaalille. Sen vartiodulle alueelle jätin auton. Asuntoni lähistölle jätettäessä olisi nimittäin ollut suuri vaara, että auto olisi tullut varastetuksi. Terminaalilta jatkoin minua sinne seuranneella taksilla asunnolleni. Työpäivien aamuina yleensä yrityksen autonkuljettaja tuli noutamaan minut terminaalille. Pietarissa asuin talossa, jonka käytävästä lamput yleisesti varastettiin. Pimeässä käytävässä oli aina pieni jännitys päällä, kun valaisin tietäni pelkän taskulampun valaistuksella. Helppottunut olo tuli siinä vaiheessa, kun omalle asunnolle johtava teräsovi oli saatu vedettyä kiinni", Arto kertoo senaikaisesta venäläisestä elämänmenosta.

Asumispaikan ohella Venäjällä vietettyyn aikaan liittyi monia muitakin mielenkiintoisia kokemuksia. 1990-luvun alkupuolella

Irbiksen totti
Moskovassa.



Arto joutui kolariin Pietarissa, lähellä terminaalia. Tienpinta oli liukas, ja vastaan tuleva avopakettiauto ajoi kylki edellä päin Arton kuljettamaa autoa. Ambulanssi tuli nopeasti paikalle, ja verrattain vakavasti loukkaantunut venäläinen osapuoli vietiin sairaalaan. Arto ei loukkaantunut ja joutui odottamaan paikalla miliisiä noin tunnin verran, vaikka lähin miliisiasema oli kivenheiton päässä onnettomuuspaikalta. Miliisiasemalla Arto joutui menemään itsenäisesti puhalluskokeeseen, ja tämän jälkeen häntä kuulusteltiin. Tiukoissa, tunteja kestäneissä kuulusteluissa kolarin syy yritettiin vierittää Arton niskoille, ja häneltä otettiin ajokortti pois. Seuraavana aamuna Arto otti varmuuden vuoksi miliisiasemalle mukaan paikallisen, miliisin arvostaman miehen, jota hänelle oli suositeltu. Miliisille oli sairaalasta välitetty tieto, että venäläinen kuljettaja oli ollut humalassa. Asia oli sillä selvä, ja pois otettu ajokortti palautettiin Artolle välittömästi. Asian selvityä miliisin päällikkö pyysi Artolta Rakentaja-kansiota. "Minulla ei ole aavistustakaan, miksi hän kyseisen kansion halusi, mutta hän tiesi, että minulta voi sellaisen saada.

Kyseisessä kansiossa esitellään Suomessa myytäviä rakennusmateriaaleja, joiden avulla talo voidaan rakentaa sokkelista valmiiksi asti", Arto kertoo.

"Kun Pietariin oli perustettu rautakauppa, tarvittiin sille kuljetusluvat tavarankulkuun. Kyseinen yritys sai myös tullideklarointioikeudet, eli se teki tullille tullausilmoitukset ja huolehti tullimaksuista asiakkaan puolesta. Asioimme päivittäin tullin kanssa, ja näin sinne kehittyivät hyvät suhteet. Olin tuttu näky rajaa ylittäessäni. Ongelmia aiheutti kuitenkin, ettei minulla ollut jonon ohitukseen oikeuttavaa ohiajilupaa, mikä huomattavasti hidasti liikkumista Venäjälle ja takaisin Suomeen päin. Ollessani tutustumiskäynnillä Pietarin uudessa keskustullissa tullinjohtaja totesi minulle, että uudesta tullirakennuksen neuvottelutilasta puuttuu piirtoheitin sitä kuitenkaan minulta erityisesti pyytämättä. Päätin lahjoittaa tullille heiltä puuttuvan piirtoheittimen. Nopeasti tämän jälkeen tuli myöskin minulle ohiajoluvan", Arto kertoo.

Korruptiota eivät Arton edustamat yritykset ole koskaan harrastaneet, pientä voitelu-

asioiden vauhdittamiseksi kuitenkin. Eräs voitелutapaus liittyy lisenssin hakemiseen. "Pietarissa eivät kuorma-autot saa ajaa keskustassa. Jakeluauto kyllä, mutta niille tarvitaan erillinen lisenssi. Tällaista lisenssiä hakiessamme tuntui, ettei asia etene mitenkään eteenpäin. Asiaa nopeutti pieni voitelu: vodka-pullo ja kahvipaketti riittivät asian vauhdittamiseen ja lisenssin saamiseen nopeasti", Arto valaisee paikallista asioiden hoitotapaa.

Arto on toimittanut itänaapuriin monenlaista tavaraa. "Kerran Eastwayn aikana yrityksen toimistolle ilmaantui suomalaisniminen mies Uralin takaa ja halusi ostaa talvisaappaita. Hoidin hänelle kontillisen, 3000 paria, naisten talvisaappaita. Aaltosen kenkätehdas valmisti saappaat, ja mies maksoi käteisellä dollareissa. Jos joku tarvitsi länsimaista tavaraa, kääntyi hän usein puoleemme. Toiveet saattoivat olla melkein mitä vain. Jopa USA:ssa valmistettuja käsirautoja olen toimittanut Pietariin", Arto muistelee.

Arto on myös nimetty Pietarin parhaaksi taksikusiksi. Nimityksen antoi Finntouristin venäläinen, Pietarissa asuva naispuolinen opas istuessaan Arton kyydissä. "Olimme menossa Vasilin saarelle, oppaan haluamaan paikkaan. Opas neuvoi minua ajamaan kohteeseen, eikä aluksi uskonut, kun yritin sanoa päätyvämmme väärään paikkaan. Harhaan jouduttuamme opas suostui vihdoin kuuntelemaan minua. Kun löysin vaivatta perille, opas nimesi minut tuolla Pietarin parhaan taksikuskinnannimityksellä", Arto kertoo.

Kolari on ainoa todellinen ongelmatilanne, jonka Arto on henkilökohtaisesti kokenut Venäjällä liikkueensa. Häntä ei koskaan ole ryöstetty, kuten on käynyt monille suomalaisille. Hän uskookin, että syynä on se, että hän on liikkueensa toiminut kuin venäläinen, eikä ole antanut itsestään turistin mielikuvaa. Kerran hän on joutunut kohtaamaan läheltä, kun eräs seurueeseen kuulunut mies on ryöstetty. Oli alkamassa rakennustarvikemessut paikallisessa jäähallissa. Suomalaista messuväkeä oli majoittuneena hotelli Helenissä, joka on VR:n osin omistama yhteisyrityshotelli Pietarissa. Eräs seurueeseen kuuluva mies oli ruokailun jälkeen lähdössä omille teilleen lievässä humalatilassa, tapaamansa paikallisen naisen kanssa. Arton huomattua,

mitä oli tapahtumassa, hän pyysi miestä jättämään ennen lähtöään suuren osan rahoistaan itselleen säilytykseen. Onneksi miehen kannalta, sillä hotelliin palattuaan tämä oli ryöstetty! Kaikki rahat ja luottokortit oli viety. Miehen juomaan oli ilmeisesti jossain vaiheessa iltaa sujautettu jotain ylimääräistä.

Yksityisyrittäjä ja isoisa

Vuodesta 1997 Arto on toiminut yksityisyrittäjänä, ja merkittävä osa hänen toiminnastaan on suuntautunut edelleenkin itärajan taakse. Hän on myös auttanut venäläisiä yrityksiä pääsemään Suomeen ja istunut joidenkin Suomessa toimivan venäläisen yrityksen hallituksessa. Viimeisestä hallituspaikastaan Arto luopui kuluvan vuoden huhtikuussa.

Perhe on aina ollut Artolle tärkeä. Hän vietti tämän vuoden keväällä vaimonsa Ailan kanssa 40-vuotishääpäivää. Arto on myös neljän lapsen ylpeä isoisa. Hänen pojistaan vanhemmalla, Petrillä, (s. 1969) on vaimonsa Eevan kanssa kohta 8 vuotta täyttävä Eetu-poika. Nuoremalla, Tomilla (s. 1973), on puolisonsa Pian kanssa kolme lasta: 3-vuotias Konsta sekä puolitoistavuotiaat kaksoset Kosti ja Kerttu. Viimeiset pari vuotta, aina kuluvan vuoden maaliskuun loppuun asti, Arto eli vaimoineen kahden paikkakunnan loukussa: he avustivat poikansa Tomin talonrakennushankkeessa sekä lastenhoidossa ja asuivat tämän vuoksi Lappeenrannan ohella suuren osan aikaa Kellokoskella, Tuusulassa. Vapaa-aikaansa Arto viettää mieluiten kesämökillään Onkamaalla, Haminassa, jossa riittää kaikenlaista puuhastelua.

Teksti Heikki Tulkki
Kuvat Arto Tulkin albumista



Sukuseuran kesäretki

26.7.2008



Kukkien laskun sankarihaudoille suorittivat Kalle J. Tulkki ja Reetta Väänänen.

Kesäretkeämme suosi lämmin ja aurinkoinen sää. Siinä ja siinä, ettei ollut liiankin kuumaa. Virolahden kirkkomaalla on onneksi myös vilpoisia varjopaikkoja kuumuudesta kärsiville. Retki aloitettiin laskemalla kukkia sankarihaudoille, taiteilija Sulo Mäkelän veistämälle sankaripatsaalle. Merkittävien virolahtelaisten hautojen katselu aloitettiin kellotapulista kirkkoon päin katsottaessa oikealla olevien Beckmannien haudoista.

Jatkoimme kierrosta Ekesparren hautakappelille ja edelleen Alexander Reinhold von Ekesparren haudalle. Tutuiksi tulivat mm. kansanedustaja Marja Lahden, Eljas Raussin sekä monien urheilijoiden ja Virolahdella vaikuttaneiden liikemiesten ja pappien haudat.

Välillä poikkesimme monien retkeläisten omaisten haudoilla. Vakaumuksensa puo-

lesta kaatuneiden eli "punaisten", sekä vaupussodassa murhattujen ja kaatuneiden eli "valkoisten" haudat kuuluivat myös kierroksemme.

Hautausmaakäynti päätettiin Krogerus-Ritoniemen, kaikkein pisimpään Virolahdella kirkkoherrana toimineen, papin haudalle.

Kirkolta siirryimme Bunkkerimuseolle, jossa nautittiin pullakahvit. Museoon tutustuminen aloitettiin videoesityksellä, jossa selvitettiin Salpalinjan rakentamista ja merkitystä. Sen jälkeen tutustuimme lähellä sijaitsevaan bunkkeriin, sisältä ja ulkoa. Meille selvitettiin myös juurta jaksain, mikä on juoksuhaudan, yhdyshaudan ja joukkohaudan ero.

Kesäinen iltapäivä kului rattoisasti mukavien sukulaisten seurassa.



Retkeläisten ryhmäkuva otettiin Virolahdella pisimpään kirkkoherrana toimineen Gabriel Krogerus-Ritoniemen haudalla.



Kesäretken toinen tutustumiskohde oli Virolahden Bunkkerimuseo.

Teksti ja kuvat
Jaakko Liukkonen

Virolahden hautuumaalla



Sukuseuramme kesäretken aluksi kiertelimme Virolahden kirkon kauniilla hautausmaalla. Seuraavassa muutamien merkittävien hautojen esittelyä.

Baeckmanit

Lähellä kirkkoa, kellotapulien ja kirkon puolivälissä oikealla puolella, on rauta-aidan sisällä useampia hautoja. Niihin on haudattu Baeckmanin sukua. Fredrik Wilhelm Baeckman (1788–1853) kuului kuuluisaan Grodon husaarirykmenttiin, joka oli Aleksanteri I:n mukana valloittamassa Pariisia. Hän erosi armeijasta 1825 everstilouutnanttina ja sai eläkkeenä täyden palkan. Samana vuonna hän sai 30 000 ruplan perinnön Englannista. Hän mietti pitkään, mitä rahoilla tekisi. Vuonna 1833 hän osti Anton Elfingiltä Harjun verotalon Ravijoelta ja keskittyi maatalouteen. Hänen aikanaan soita kuivattiin ja peltoja salaojitettiin. Englannista ostetuista ayrshire-rotuisista siitoseläimistä Harju sai sonnin ja kaksi lehmää.

Fredrik Wilhelm meni naimisiin 1816 Elisabeth Schatelowitzin kanssa. Neljästä lapsesta mainitaan Woldemar Gustaf (1818–1901) ja Johan August (1821–1868).

Molemmat pojat kävivät Haminan kadettikoulun. Kadetit vierailivat usein Harjussa. Eräänä iltana 15-vuotias kadetti Emil von



Fredrik Wilhelm Baeckman 1788–1853.



Baeckmanien risti.



Johan August Baeckman 1821–1868.

Qvanten kirjoitti runon *Suomis sång* (Suomen laulu), johon Johan Baeckman teki melodian ja joka vielä samana päivänä esitettiin neliäänisesti Harjun salissa. Myöhemmin Fredrik Pacius sävelsi runon – Baeckmanin sävellys on valitettavasti kadonnut.

Suomen ensimmäinen kunnallinen kansakoulu, Haililan koulu, perustettiin 1857. Vuosina 1857–1858 se toimi Haililan saunassa, minkä jälkeen siirtyi päärakennuksen yläkertaan. Ensimmäisenä opettajana toimi pastori Illberg vuoden 1857. Vuodesta 1858 opettajana toimi Johan August Baeckman kuolemaansa saakka (1868). Hän osallistui aktiivisesti myös kunnalliselämään.

Veljeksiistä vanhempi, Woldemar Baeckman, jatkoi isänsä työtä Harjun hovin rakentamisessa: 1860-luvulla rakennettiin meijeri; voi myytiin Pietariin. Tsaari myönsi Woldemarille maanviljelysneuvoksen arvon 1861. Vuosikymmenten työ päättyi kuitenkin konkurssiin, ja huutokauppa pidettiin 27.6.1870.



Ekesparret

Hautakappeli aivan kirkon vieressä tuijien katveessa kuuluu Ekesparre-suvulle. Kivisakastin itäpuolella on eversti ja ritari Alexander Reinhold von Ekesparren hauta. Sen merkinä on marmorinen hautaristi, jo vähän kallellaan.

Balttilaiseen aatelissukuun kuuluva, Haminassa postimestarina toiminut Reinhold Mathias von Ekesparre syntyi 1750 Liivimaalla ja kuoli 1804 Haminassa 54-vuotiaana. Hänen hautansa on Haminassa Hietakylän hautausmaalla. Tämän suuren makaavan hautakiven löytää helposti. Hänellä oli puolisonaan Juliana Govinius, joka syntyi 1766 Haminassa ja kuoli 1853 Pyterlahdessa.

Ekesparreilla oli kaksi poikaa. Vanhempi Carl Mathias von Ekesparre syntyi 1790 Haminassa, pääsi ripille 1809 ja sen enempää hänestä ei tiedetäkään. Nuorempi poika Alexander Reinhold von Ekesparre syntyi Haminassa 1797, pääsi ripille 1812, palveli tsaa-



Ekesparren hautakappeli.

rin armeijassa ja eläkkeelle jäätyään muutti Pyterlahteen, jossa eli kuolemaansa saakka vuoteen 1866.

Poikien äidin, Juliana Ekesparren, äiti Juliana Åkerstedt oli kaksi kertaa naimisissa. Ensimmä-



Alexander Reinhold von Ekesparren marmorinen hautaristi on hiukan kallellaan.

mäisestä avioliitosta raatimies Jobst Goviniuksen kanssa syntyi 6 lasta. Jobst Govinius kuoli vuonna 1774 vain 39 vuoden ikäisenä. Juliana, joka tuolloin oli 37-vuotias, meni naimisiin kapteeni Carl Kilchenin kanssa. Heillä ei ollut yhteisiä lapsia, eikä Kilchenillä ollut omia lapsia. Kilchen omisti Pyterlahden hovin, ja kun hän 1803 kuoli, jäi Pyterlahti Julianalle. Goviniukset ja Ekesparret siis omistivat Pyterlahden.

Ketkä Pyterlahdessa asuivat?

1. Carl Kilchen (kuoli luultavasti Haminassa).

2. Juliana Govinius-Kilchen (os. Åkerstedt), Juliana kuoli Pyterlahdessa 81-vuotiaana 30.8.1818 kihtiin.

3. Juliana von Ekesparre (os. Govinius) muutti Pyterlahteen n. 1817, kuoli siellä 31.10.1853.

Juliana Ekesparren veljen, Axel Magnus Goviniuksen tyttäristä Pyterlahteen muuttivat

4. Maria Erica Govinius synt. 2.3.1800, muutti Pyterlahteen 28.1.1818 ja kuoli siellä 63 vuotiaana 21.2.1864 sekä

5. Juliana Govinius muutti Pyterlahteen 1.6.1824 (muutti myöhemmin pois).

6. Alexander Reinhold von Ekesparre muutti Pyterlahteen 1.6.1854, ja kuoli 2.7.1866 Pyterlahdessa.

Edellä olevan perusteella olen päätellyt, että Ekesparren hautakappelissa lepäävät Juliana Åkerstedt-Govinius-Kilchen, Juliana von Ekesparre ja Maria Erica Govinius. Tämä on arvailua, sillä kukaan ei tiedä varmasti. Testamentissaan Alexander Reinhold von Ekesparre mainitsee, että hautakappelissa lepäävät hänen äitinsä ja isoäitinsä.

Alexander Reinhold von Ekesparre halusi tulla haudatuksi maahan, tarkasti määrittelemäänsä paikkaan, upseerin univormussa kunniamerkkeineen, kolmikolkkainen sotilashattu mustine työhtöineen sekä miekka ja miekan kannattinauha kiinnitettynä arkun kannelle.

Perikunta myi Pyterlahden hovin vuonna 1871 Anton Mäkelälle ja Martti Kykklingille (vanhempi). Parin kuukauden kuluttua Mäkelä lunasti kartanon kokonaan itselleen.



Eljas Raussi (1800–1866)

Eljas Raussi hankki nuorena laajat tiedot monilta aloilta. Hän osasi ruotsia, venäjää ja ehkä myös viroa. Puolisona hänellä oli Eeva Jaakontytär Klami (1809–1838). Heidän tyttärensä oli nimeltään Maria (1828–1914).

Vuonna 1832 Eljas Raussi perheineen muutti Haminaan. 1834 tai -35 hän osti Haililan hovin, rakennutti useita laivoja yhdessä muiden porvareiden ja talollisten kanssa ja velkaantui pahasti. Hänen vaimonsa kuoli tapaturmaisesti Haililan rannassa lastaussillan sorruttua. Raussi joutui oikeuteen ja tuomittiin salakuljetuksesta. Hän joutui luopumaan velkojensa takia Haililan tilasta 1846.

Vuonna 1966 Suomalaisen Kirjallisuuden Seura julkaisi Eljas Raussin kirjoittaman Arkilogian nimellä Virolahden kansanelämää 1840-luvulla, josta Pentti Saarikoski ”lainasi” pari runoa Tiarnia-sarjaansa.



Patruuna Anton Mäkelän ensimmäinen vaimo Matilda kuoli 19.4.1870.

Patruuna

Anton Mäkelä (1827–1908)

Anton Mäkelä syntyi Paatioissa köyhässä kalastajatalossa 1827. Hän piti kauppaa Pitkäpaadessa ja omisti osuuksia laivoista. Vuonna 1865 hän perusti meripelastusyhdistyksen. Vuonna 1868 Virojoelle perustettiin kauppa, jossa Mäkeläkin oli mukana. Hän omisti Pyterlahden hovin 1871–1908. Riitaannuttuaan sahanomistajien kanssa hän perusti itselleen Santaniemen sahan 1883. Mäkelän kuoltua perilliset (vävyt Weilin ja Piirinen) myivät sahan, joka paloi perustuksiaan myöten 13.6.1911.

Anton Mäkelä oli Kymin tuomiokunnan edustaja säätyvaltiopäivillä 1877.

Martti Martinpoika Kykkling (1857–1917)

Martti Martinpoika Kykkling (nuorempi) syntyi Säkkiärvellä 1857. Perhe muutti vuonna 1861 Virolahdelle Mattilaan. Isä osti Pajulahden hovin ja perusti Virojoelle kaupan, jossa myös Anton Mäkelä oli osakkaana. Martti Kykkling (nuorempaa) sanotaan Virolahden vaikutusvaltaisimmaksi mieheksi. Hän oli kauppias, laivanvarustaja ja -rakennuttaja, omisti useita laivoja, harjoitti puutavaraliikennettä ja kivenlouhintatoimintaa rahdaten sekä puut että kivet omilla laivoilla Pietariin ja Kronstadtin. Hänellä oli omat kivilouhokset Heponiemellä, Korpsaaressa ja Varpusaaressa.

Vuonna 1901 hän otti, yhdessä viipurilaisen Onni Palmqvistin kanssa, urakalla tehdäkseen kaksikaarisen kivistä ns. ”Troitskijin sillan” (nykyisin Kirovin silta) sekä laiturin rakentamisen Troitskijin ja Pamsonskajan siltojen välille. Lopputarkastuksessa silta todettiin 2 tuumaa sovittua mittaa kapeammaksi. Katsastusmies olisi hyväksynyt sillan, jos olisi saanut ”natsaijuna” 100 ruplaa. Martti Kykkling ei suostunut maksamaan, joten silta purettiin ja tehtiin uudelleen. Tästä koitui tappiota niin, että Kykkling joutui 1903 myymään Virojoella olleen maatilan sekä kaupatalon (ostaja oli Virolahden Osuusliike).

Kun isä oli osakkaana patruuna Mäkelän kanssa ostamassa Pyterlahden hovia, oli poika oli yhdessä Erik Nakarin kanssa ostamassa samaista hovia Mäkelän vävyiltä 1908. Kykkling myi osuutensa Nakarille 1913.

Martti Kykkling oli Kymin tuomiokunnan edustajana vuoden 1899 ylimääräisillä valtiopäivillä ja pysyi virassaan viimeisten kolmen säätyvaltiopäivien ajan vuoteen 1906. Kun Suomi sai yksikamarisen eduskunnan, valittiin Martti Kykkling 1913 senkin jäseneksi nuor-suomalaisen puolueen edustajana.

Ensimmäiset Kotosenmäen Tulkit

Tuomas Tulkki 1838–1916
puoliso: Eevastiina Kotonen 1846–1923
lapset: Amalia Tulkki 1870 – 1910 (Nakari)
Juho Tulkki 1873–1929
Aleksanteri (Santeri) Tulkki 1876–1944
Liisastiina Tulkki 1879–1948 (naimaton)
Ida Tulkki 1882–1914 (Kotonen)
Otto tulkki 1886–1950
Amanda Tulkki 1888–1969 (Ripatti)





Matias Helenius (1835–1901)

Helenius toimi Virolahden kirkkoherrana 1884–1901. Puoliso oli Gustafva Karoliina Theresia Cederhvarf. Parilla oli 7 lasta, joista viides Ester Emmy Maria Helenius (1875–1955) oli kuuluisa taidemaalari. Ester Helenius vietti kesiään Virolahdella. Hänellä oli "kesämökki" Pitkäpaadessa ja myöhemmin Martin-saarella. Hän keräsi ja julkaisi kokoelman rekilauluja. Taiteilijana hän oli erittäin arvostettu, lahjakas ja merkittävä. Hän testamenttasi taiteensa Hämeenlinnan taidemuseolle.



Niskan veljekset

Eetu (Edvard) Niska (1887–1953). Hautausmaalta löytyy myös Eetu Niskan veljen Jussi Niskan (1889–1958) hauta.



Veli Saarinen (1902–1969)

Saarinen voitti kolme 50 km:n SM-kultaa ja kolme MM-kultaa; Saavutti Suomen hiihdon ensimmäisen olympiakullan 1932 Lake Placidissa 50 km:llä sekä pronssin 18 km:llä.



Marja Lahti, os. Taavitsainen (1901–1967)

Puolisona Marjalla oli Eino Lahti Säkjärveltä. Marja Lahti oli eduskunnassa maalaisliiton kansanedustajana vuosina 1954–1967 sekä toisena maatalousministerinä 1964–66. Virolahden kunnanvaltuustossa hän oli vuosina 1954–1966.



Vapaussodan muistomerkki, jossa toisella puolella kaatuneet (4) ja toisella puolella murhatut (16). Muistomerkki paljastettiin vuonna 1919.



Aino Lainion tarina

Aino Lainion hauta sijaitsee Vapaussodan muistomerkkin etupuolella. Aino Lainio opiskeli Helsingissä oikeustiedettä ja iltaisin kuvataidetta Ateneumissa. Hän lähti opiskelijatovereidensa kanssa vapaaehtoisena valkoisten rintamalle 17.3.1918. Matkaa tehtiin öisin vuoroin hiihtäen vuoroin hevosilla. He jäivät punaisten vangeiksi Savitaipaleella 20.3. Heidät vietiin Taavetin asemalle esikunnan tutkittavaksi, säilytettiin rautatievaunussa seuraavaan yöhön jolloin heidät kuljetettiin hevosella Huopaisten virralle Luumäelle. Aino Lainio ammuttiin siellä 21.3.1918 klo 4 aamulla. Ruumis heitettiin virtaan, josta se löytyi 13.4. Arvo Pohjanpää oli Aino Lainion opiskelutoveri, jonka kautta Aino tutustui tämän runoilijaveljeen Lauri Pohjanpäähän. Runoilija lähetti surunvalittelukirjeen mukana Lainion perheelle runonsa Ritarineidon satu.



Vakaumuksensa puolesta kaatuneiden muistomerkki vuodelta 1945. Kansalaisodan tapahtumissa sai Virolahdella surmansa yhteensä 178 ihmistä.

Viktor Johan Gabriel Krogerus-Ritoniemi 1850 – 1933

Puoliso Augusta os. Kumlin, lapsia 4. Krogerus-Ritoniemi valittiin erittäin omituisella tavalla Virolahden kirkkoherraksi vuonna 1904 Matias Heleniuksen jälkeen: vaalin voittajaksi valittiin Alavuden kirkkoherra A. Schroderus, joka oli pyytänyt ettei häntä valittaisi, koska hän halusi pysyä Alavudella. Juho Reijonen, joka silloin toimi kappalaisena, sai kaksi kertaa niin paljon ääniä kuin Schroderus, mutta hänet asetettiin sijalle neljä. Valituksen johdosta tuomiokapituli totesi, ettei vaalia ollut suoritettu asianmukaisesti. Uutta vaalia ei kuitenkaan järjestetty, vaan kirkkoherraksi nimitettiin Kuolajärven (nykyisen Sallan) kirkkoherra W. J. G. Krogerus.

Krogerus hoiti kirkkoherran virkaa Virolahdella lähes 30 vuotta. Hän kirjoitti Virolahden seurakunnan historian, joka julkaistiin 1929 sekä useita kirkon oppia koskevia kirjoja ja suo-mennoksia.



Teksti ja kuvat Jaakko Liukkonen
Lähteenä käytetty Raili Arpiaisen kirjaa
Virolahden Seurakunnan vaihteita, 2003.

Kirkkoreissuja



Jaakko Liukkonen

Meiltä Haajalta käytiin kirkossa melkeen joka pyhä vissiin jo 1800-luvulla. Meien isä ol syntynny 1904. Se haasto, että Jermo-setä vei sitä kirkkoon heti, kun se jakso kävellä sen seittämän kilometriä, mikä tul meiltä kirkolle suoraa huikkuja myöten. Pihlajasta män sillon usiampia huikkuja Ojamaen yli kirkkotielle; ainakiin Haajanmäeltä ja Nurmelanpohjasta.

Miä muistan ensimmäiset kesäset kirkkoreissut isän pyörän tarakalla joskus viiskymment luvulla, jo ennen kun miä mänin kouluun. Meiltä ol kirkolle melkeen kymmenen kilometriä kirkkotietä myöten. Miä ajon ite heti, kun jakson niin pitkän matkan polkia; välillä pit tietyst huilata. Myö mäntiin isän kans kahestaan siks, että miun veli pelkäs pienenä niin kovast urkuja, että äitin pit jäähä sen kans kotiin. Kesällä miä kävin pyhäaamuna keräämässä kukkasia hautoilte sill'aikaa, kun toiset ol läävässä. Isä ol jäänny äitistä orvoks kaheksan vuotta vanhana, ja se halus aina viiä äitin haualle kukkasia. Useimmiten miä keräsin kukat pellon pientareilta niinkun valkovoukot, kissankellot ja harakankukat. Äitienpäivän aamuna miä kävin Anttoon-setän pihasta hakemassa narsessia, ja jos koivut ol hiirenkorvalla, miä

otin koivunoksia sekaan. Joskus syyspuolella otettiin kukkia omasta penkistäkiin; asteria ja leimukukkia. Hautuumaalla käytiin aina ennen kirkkoon mänöä. Isä vei miua usiast muienkiin sukulaisiin haualle, ja sinnekiin pantiin kukkasia.

Kirkon mäellä ol Eerikkälän tien viressä pien kioski, ja siintä ostettiin joskus viien pennin tikkukaramelli ja limonaatia. Limonaatipullossa ol sillon patenttikorkki, ja se suhahtel mukavast, kun sen avas. Siihen aikaan ei saannu karamelliä ja limonaatia kovin usiast.

Jos pyhällä ol jonkuun kyläläisen hautajaiset, meillä ol atressi mukana, ja myö mäntiin kattomaan, kun ruumista lähettiin viemään vanhalta ruumishuoneelta. Hautaan siunaaminen ol haualla. En muista, että ketään ois sillon siunattu kirkossa.

En muista lapsuuen ajalta yhtään kirkossa vihkimistä. Miä en tiä olk se viiskymmentluvulla tapanakaan. Miä oon nähny vanhoja valokuvia, missä monet parit on vihitty omalla pihalla. Kuuskymmentluvulla kyl vihittiin kirkossa, mut vihkimistä oltiin kirkossa kattomassa vaan sillon, jos ol joku sukulainen. Miun vanhemmat vihittiin 1946 suuressa pappilassa.

Talvella ei käyty niin paljo kirkossa. Joulukirkkoon mäntiin joskus hevosella, mitä miä en muista oikeen selkiäst, kun miä olin sillon viel niin pien. Kirkkoauto alko kulkia joskus viiskymment luvun lopussa, ja niitä reissuja miä muistan hyväst. Auto ol aina täys. Jouluaamuna melkeen joka talosta ol väkiä oottamassa kirkkoautoa Jähinmäellä. Aamulla pit männä läävään jo ennen neljää, jos meinas kirkkoon keritä. Kirkonmänöt alko jouluaamuna jo kuuelt. Suur pappila ol aina jouluna komiast valaistu, ja kynttelit palo joka ikkunalla. Pien pappilakiin ol sillon viel papin asuntona, mut miä en muista oisko siellä ollu kynttilöitä.



Kuva Marjatta Haaja-Seppälän albumista

Kuvassa olen äitini Hilja Haajan ja tätieni Annin ja Katrin (o.s. Haaja) kanssa isoisäni Konsta Haajan haudalla kesäkuussa 1951.

Kirkossa monet istu sillon viel aina samalla paikalla. Myökiin istuttiin aina keskikäytävän oikialla puolella viitisen penkkiä ristikäytävästä taaksepäin. Miua opetettiin jo pienenä, että kirkossa pitää istua ihan hiljaa ja paikallan. Joskus se tuntu aika rankalta, jos ol pitkä saarna, eikä siintä oikeen mitään ymmärtänny. Isä ol kova laulamaan, ja kyl miäkiin tykkäsin kirkossa veisata virsiä. Sitä aina ootti, että saarna loppus ja sais laulaa. Kirkko ol miun muistin mukaan viiskymment- ja kuuskymmentluvulla aika täys melkeen joka pyhä. Sillon kirkossa ol kaiken ikäsiä ja melkeen yhtä paljo miehiä kun naisiakiin. Altar ja saarnastuoli ol sillon sellasia paikkoja, mihin vaan pappi sai männä. Miusta kirkon sakasti tuntu jotenkiin ihmeelliseltä paikalta. Pappi tul aina sieltä mustassa puvussa liperit kaulassa, ja siit ovi pantiin kiinni. Millonkaan ei nähny, mitä siellä ol, ja sitä kuvittel lapsen mielessä kaikenlaista. Miä oon kerran isona päässy Virolahen kirkon sakastiin. Sillon miä olin ihan ihmeissään, että voink miä sinne tulla. Tuntu ihan pyhältä paikalta.

Kun vähä kasvettiin, käytiin kesällä tyttöin kans pyöriillä kirkossa. Se ol yks tapa nähä kaveria. Kun kirkko ol loppunnu, jäätiin kirkon mäelle haasteleen. Siellä ol aina tuttuja muistakiin kyliistä. Miä otin meien naapurin pienen pojän kirkkoon mukaan kerran kuuskymmentluvulla. Sen äiti neuvo sitä lähtiessä, että kirkossa pitää ottaa hattu pois. Myö oltiin istuttu vähä aikaa, kun se huomasi, että miulla on hattu päässä. Miä yritin selittää, että naysiilla saap olla hattu, mut se ei antannu periks, ja niin miunkiin pit ottaa hattu pois.

Lapsuuen ja nuoruuen kirkkoreissut Virolahella on jäännny mieleen lämpimiinä muistoina. Virolahellakiin on väki vähentynny, eikä kirkko taia enää olla täys tavallisena pyhäaamuna. Ajat ja tavat on muuttunnu. Nyt on kirkonmäki täys autoja jouluaattona, ja kirkko on tupaten täys ainakiin kahessa hartauessa. Hautuumaalla tuikkii tuhannet kynttelit. Ne ihmisetkiin, jotka ei enää asu Virolahella, haluaa tulla kotikirkkoon.

Husulassa 25.3.2009
Marjatta Haaja-Seppälä



Sydämen asialla



Flimmeriä eli sydämen rytmihäiriöitä aiheuttavat ylipaino, tupakanpolto, liiallinen alkoholinkäyttö ja stressi. Pitkän tauon jälkeen (9 vuotta edellisestä) onnistuin saamaan itselleni flimmerin 10.6.2008 klo 20. Vasta eilen 30.7.2008 pääsin siitä eroon. Se tapahtui Hyvinkään sairaalassa klo 9.30.

Minulla ei ole ylipainoa, en polta lainkaan ja alkoholinkäyttönikin on varsin kohutuullista. Siis jäljelle jää stressi. Paradoksaalista on se, että kesälomani alkoi 9.6. Lomastressi vai mikä? Hektisiä aikoja olimme tosin eläneet kun tyttärempä Pia valmistui oikeustieteen kandidaatiksi 9.6.2008. Mutta ei se tohina mitenkään rasittavaa ollut.

Vaan tutkimattomia ovat flimmerin tied. Yritin ensiksi kotona näyttellä "tervettä", mutta siitä ei oikein tullut mitään, kun sydän löi sataaneljääkymppiä ja rytmi oli ihan sekaisin. Siispä lähdimme sairaalaan, epäonneksemme HYKS:iin Meilahteen. Aikaisemminkin kerroilla (näitä flimmereitä on ollut muutama vuosina 1989-1999) olimme voineet mennä HYKS:iin, vaikka tuusulalaisena oikea osoite olisi ollut Hyvinkään sairaala.

Ongelmia alkoi kertyä kardioversion (sähköinen rytminsiirto) tielle. Jostain syystä lääkärit alkoivat epäillä, että rytmihäiriöt olisivat olleetkin päällä yli kaksi vuorokautta. Ei uskallettu tömäyttää. Siinä oli vaara tarjona, että sydäimestä lähtisi liikkeelle trombeja (hyytymiä), jotka saattaisivat aivoissa aiheuttaa infarktin. Ei se riski kovin iso ollut, mutta lääkärit eivät halunneet sitäkään ottaa.

Minulle määrättiin lääkitys: Marevania ja Emconcoria. Marevanin tarkoitus on ohentaa verta niin, että hyytymärisi pienenee. Ns. INR-arvon pitäisi olla tasolla 2-3 vähintään kolmen viikon ajan ennen kuin sähköiseen rytminsiirtoon voidaan ryhtyä. Marevania pitäisi ottaa sellainen viikkoannos, että INR-arvo pysyisi määrättyissä rajoissa. Se olikin helpommin sanottu kuin tehty. Labrassa piti käydä viikoittain ja sen jälkeen aina neuvotella lääkärin kanssa tuleva annostelu. Omat arvoni heiluivat 1,5 ja 5,4 välillä. Toisinaan

mietin, että en koskaan pääse kolmeksi viikoksi tavoitetasolle.

Flimmeristä huolimatta lähdin vaimoni Riitan kanssa juhannusviikolla Saariselälle. Eipä pystynyt meikäpoika (Emconcorin takia) sellaisiin liikunnallisiin suorituksiin kuin aikaisemmilla Lapin matkoillamme. Pystyin kävelemään enintään kuuden kilometrin lenkkejä aikaisempien 25 kilometrin lenkkien sijasta. Parempi sekin oli kuin ei lainkaan kävelyä.

Niinpä kesäloma loppui ja palasin töihin 30.6. Flimmeri jylläsi koko ajan. Kävin laboratoriossa verikokeissa viikoittain. Harmittavaa oli palata "lähtöruutuun" ja taas aloittaa uusi odotus. 4.7.2008 arvo oli 2,2, ja sen jälkeen se pysyi sallituissa rajoissa ollessa 23.7.2008 2,4. Otin yhteyttä sairaalaan, ja tälle viikolle sain ajan, ensiksi tutkimuksiin 29.7. ja sitten kardioversion 30.7. Oli kuitenkin vaara tarjona, että INR-arvo olisi muuttunut vajaassa viikossa ei-sallituksi, mutta näin ei onneksi ollut käynyt.

Kardioversion on aamuvirkkujen touhua. Hyvinkään sairaalaan piti mennä kello seitsemäksi. Vaimo vei minut sinne autolla. Matkalla mietin kaikenlaista. Jos en herääkään nukutuksesta? Sepä olisi yksinkertaista ja helppoa minulle. Ja olisiko se kovin iso vahinko muillekaan? Hautausmaathan ovat täynnä korvaamattomia ihmisiä. Olenhan jo varsin vanhakin, eiköhän kaikki näkemisen arvoinen ole jo nähty. Sitä vain aprikoin, etten koskaan itse tulisi tietoiseksi tapahtuneesta, jos en heräisikään nukutuksesta.

Sinänsä tämä rytminsiirto on aika veikeä juttu. Siinä epärytmisissä oleva sydän pysäytetään sähköiskulla ja sydämen pitäisi alkaa lyödä uudestaan oikeassa rytmissä. Homma toimii osaltani ideaalisesti. Rytmii kääntyi ensimmäisellä yrityksellä ja pienellä virralla. Pulssi oli tömäytyksen jälkeen 58.

Onnistunut rytminsiirto sai minut iloiseksi, mutta hankalan lääkityksen jatkaminen vielä vähintään neljä viikkoa harmittaa. Toisaalta asiat täytyy laittaa järjestykseen. Kumpi on hausempaa: kirmata omin

jaloin paikasta toiseen vai istua pyörätuolissa olutta hörppien? Marevan on tehnyt kuluvastä kesästä minulle raitteimman vuosikautsiin ja siitä on pelkästään hyvää sanottavaa: paino on laskenut, päänsärkyä ei ole ollut, rahaa on säästynyt, en edes kuorsaa yöllä (alkoholi aiheuttaa sitäkin). Liikuntaakin on sentään voinut harrastaa, vaikkei siihen malliin kuin aikaisemmin. Eikä Marevanin takia ole ruokavaliotakaan oleellisesti tarvinnut muuttaa.

Parin viikon kuluttua olisi aikomus lähteä

Kreetalle. Onhan siinä tietenkin omat riskinsä, mutta niinhän elämässä aina on. Elokuun loppupuolella on vuorossa kontrolli Hyvinkään sairaalassa: ultraäänitutkimus ja Holter-laitteen asennus. On hyvin mahdollista, että pääsen lääkityksestä eroon. Ja jos en pääse, yritän siitä sitten löytää jotakin positiivista. Nimittäin kaikilla asioilla elämässämme on jokin syvempi tarkoitus, jota emme aina tiedä ja jota ei tarvitsekaan tietää.

Juhani Tulkki 31.7.2008

Triosonaatti

Eräänä heinäkuun päivänä 2008 kuulin radiosta tuttua musiikkia. Tunnistin musiikin, vaikka koskaan aikaisemmin en ollut kuullutkaan sitä radiosta. Kysymyksessä oli Bachin Triosonaatti nro 5 c-duuri BWV 529.

Ylen ykkönen soitti teoksen kokonaisuudessaan, kaikki kolme osaa. Siirryn muistoissani runsaat 34 vuotta ajassa taaksepäin, kevääseen 1974.

Olin morsiameni Riitan kanssa päättänyt hääpäivämme ajankohdan, 27.4.1974. Häävalmistelut eivät siihen aikaan olleet lainkaan samanlaisia megalomaanista rumbaa kuin nykyään. Me emme miettineet hääkarkkeja ja niihin piilotettavia aforismeja, lautasliinon väriä ja muuta sellaista hömppää. Asiat olivat selkeämpiä ja arvomaailma kaikin puolin järkevämpi kuin nykyisin.

Yksi päätettävistä asioista oli kirkossa soitettavan musiikin valinta. Se hoidettiin siten, että menin eräänä huhtikuun iltana Riitan Jukka-veljen kanssa Lauttasaaren kirkkoon keskustelemaan kanttori Kari Aspin (mistähän nimi on jäänyt mieleen?) kanssa häämusiikista. Kirkon vaikuttavassa arvokkuudessa ja hämähäydessä kanttori soitti meille näytteitä eräistä urkuteoksista. Hän päätyi suosittelemaan häämusiikiksi Johann Sebastian Bachin Preludi ja fuuga es-duuri -urkuteosta (siis vain osaa siitä, koko teosta ei tietenkään voisi häissä soittaa). Kuulostihan se hienolta ja mahtipontiselta, vaikka tuohon aikaan en urkumusiikista juuri mitään ymmärtänyt-



kään. Enpä paljon ymmärrä nytkään, mutta sentään jonkin verran enemmän.

Häiden jälkeen ajattelin, että olisi mukavaa hankkia kyseinen teos yhdeksi muistoksi häistä. Menin Aleksanterinkadulle Fazerin levykauppaan ja ostin sieltä kyseisen LP-levyn. LP-levy oli suurehko musta kiekko, jota soitettiin ns. levysoittimella. Ääni syntyi siten, että äänivarren päässä oleva terävä neula hankasi levyssä olevaa uraa levylautasen pyörittäessä sillä olevaa vinyyliekikkoa eli äänilevyä.

Hankintani oli varsin korkeatasoinen. Levyltä Karl Richter soitti Kööpenhaminan Jägersborgin kirkon uruilla Bachin tunnettuja ja sävelteoksia. Levyn A-puolella oli Preludi ja fuuga es-duuri ja B-puolella mm. Triosonaatti. Perehtyneisyyteni Bachin upeaan tuotantoon oli tätä ennen lähes olematon. Nyt kertaheitolla se tuli tutummaksi. Varsinkin kauniista Triosonaatista pidin kovasti.

Surffasin Googleen ja yritin etsiä tietoa kyseisestä teoksesta. Päädyin sivulle <http://yle.fi/teema/aikaonmusiikkia/juttu.php?print=true&id=74>. Siinä professori Seppo Kimanen esitteli Triosonaatin c-molli BWV 1079 teoksesta Musikalisches Opfer



(1747). Ymmärtääkseen tekstiä täytyisi olla musiikin ammattilainen. Artikkelissa todetaan teoksen merkityksestä lajin historialle mm.: "Musikalisches Opferin triosonaatti on viimeisiä lajin edustajia. Se on hieno teos ja todistus säveltäjän kyvystä hallita täydellisesti polyfonista sävellystekniikkaa." Alun perin luulin, että tämä teos olisi soinnut radiossa, mutta tarkistaessani asian kotona levykan-
nasta totesin, ettei näin ollutkaan. Takerruin termiin "triosonaatti". En todellakaan ole mikään musiikkitieteen tonava. Bach sävelsi pelkästään kantaatteja noin 300 (joista noin 200 on säilynyt) ja triosonaattejakin useita. Mitenkähän hieno lienee BWV 1079, kun ilmeisesti vähemmän tunnettu BWV 529 on niin sykähdyttävä?

Kuuntelisin mielelläni jonakin rauhallisena hetkenä Johann Sebastian Bachin Triosonaatin, ja miksi ei levyä kokonaisuudessaan, häämusiikkeineen päivineen. Levy on minulla edelleen tallessa paikassa, mistä sen helposti löydän ja saan esille. Mutta aika on kohdellut kaltoin levysoitintani, mikä aikanaan edusti lajinsa huippua. Merkki on Pioneer. On minulla tallessa vielä Pioneerin edeltäjäkin, Philips. 1980-luvulla hankittu Pioneer-levysoitin on vuosikymmenten aikana itseksensä hajonnut, varmaankin käytön puutteesta. Levyä ei saa millään pyörimään oikealla nopeudella ja ääni muuttuu epäluonnolliseksi, se on joko pikkuoravien kimitystä tai epämääräistä monkunaa. Vuosien saatossa levysoittimen vetohihnat ovat kuoleentuneet, koska ne ovat jotakin kumiseosta ja kumilla on taipumus vuosien mitaan menettää elastisuuttaan, kuten olemme vanhoista uimapuista voineet havaita, kun ne putoavat päältä.

Parhaillaan mietin, miten pääsisin kuuntelemaan uudestaan Johann Sebastian Bachin äärimmäisen kaunista ja puhuttelevaa Triosonaattia. Olen sen verran lyhytjännitteinen tyyppi, että en tohdi jäädä uudeksi 34 vuoden toviksi odottelemaan, että se tulisi radiosta. Käytännössä minulla on kaksi vaihtoehtoa: uuden levysoittimen tai kyseisen cd:n hankkiminen. En usko, että itselläni olevaa Karl Richterin versiota olisi saatavana cd:nä, mutta kyseinen Triosonaatti on varmaan-
kin äänitetty cd:lle useanakin eri versiona.

Sellaista ei vaan aivan joka paikasta löydä. Ei kannata yrittääkään metsästä sitä Anttilan ale-laatikosta. J. S. Bach (1685-1750) oli hyvin tuottelias säveltäjä. Hän sävelsi noin tuhat teosta. Viime vuoden loppupuolella etsimme Bachin h-mollimessua. Se löytyi lopulta Kaisaniemenkadun Fuuga-erikoisliikkeestä. Sieltä varmaan Triosonaattikin löytyisi.

Minulla on noin sata vinyylilevyä. Niillä ei ole mitään virkaa, jos niitä ei pääse soittamaan. Äärimmäisen harvoin tulee tosin esiin tilanne, jolloin haluaisi jonkin nostalgisen levyn soittaa. Järkevintä olisi hankkia uusi levysoitin. Sellaisia on onneksi vielä saatavilla. Clas Ohlson -liike on ilmoittellut retro-radioista ja levysoittimista, jotka eivät edes ole kovin kalliita. Vanhan soittimen korjaaminen voisi olla myös yksi vaihtoehto tilanteen selvittämiseksi. Toisaalta tätä vaihtoehtoa en edes viitsi selvittää johtuen siitä, ettei nykyään enää kannata korjauttaa mitään alle 200 euron hintaisia laitteita; korjaus maksaa suhteettoman paljon, joskus jopa enemmän kuin uusi laite.

Sen periaatteellisen päätöksen olen tehnyt, että joskus vielä kuuntelen Triosonaatin kaikessa rauhassa, ehkäpä kodikkaan sateisena marraskuisena iltana takkahuoneessa kynttilän valossa. Samalla voisin kiinnittää huomiota siihen, että "Vähennetty septimihyppy alaspäin on koko ensimmäistä osaa hallitseva motiivi, joka esiintyy kaikissa äänissä. Osaa avaavan motiivin rytminen hahmo toistetaan lähes kaikissa kadensseissa. Se esiintyy 48 tahdin pituisessa osassa peräti 20 tahdissa." Voiko asiaa enää selvemmin ilmaista? Ei ihme, että Triosonaatti kuulostaa niin ihanalta. Tosin em. luonnehdinta koskee sitä "väärää" sävellystä, mutta mitäs pienistä kun ei suuristakaan.



Juhani Tulkki 22.7.2008

Siikki harrastuksena

Lapsesta lähtien musiikki on ollut hyvin tärkeä osa elämäni. Kotona laulettiin paljon ja minäkin lauloin mielelläni. Kuuntelin musiikkia myös radiosta.



Marjatta Haaja-Seppälä esiintymässä Lahden Launeen seurakuntatalolla 2000-luvun alussa. Säestäjänä on tämänhetken ehkä lupaavin ja suurta kiitosta saanut urkutaiteilija Jan Lehtola.



Oheen liitän muutaman kuvan, joissa olen "ihanteideni kanssa", tässä Bachin kanssa Leipziginssä.

Kun oppikoulun neljännellä musiikki tuli vapaaehtoiseksi, olin ainoa joka sen valitsi. Opettaja Kyösti Kosonen halusi kuitenkin opettaa minua, ja sain yksityisiä laulutunteja kaksi tuntia viikossa kahden vuoden ajan. Keskityttiin klassiseen musiikkiin, ja oppikirjana oli "Yksinlauluja nuorisolle". Tästä sain kipinän jatkaa.

Kuusikymmenluvulla maalla oli tapana järjestää henkisiä kilpailuja, ja niihin minäkin otin osaa. Menestyin laulussa niin hyvin, että pääsin kerran edustamaan Kymenlaaksoa valtakunnallisiin kilpailuihin. Minua pyydettiin esiintymään erilaisiin tilaisuuksiin, ja vaikka en esiintymisestä kovasti pidäkään, sain kuitenkin kokemusta ja rohkeutta astua yleisön eteen.

Lauloin Virolahden kirkkokuorossa muutaman vuoden jo alle 20-vuotiaana. Harrastukseen tuli yli kymmenen vuoden tauko, kunnes vähän yli kolmikymmenvuotiaana aloin uudelleen kuorolaulun, nyt Vehkalahden kirkkokuorossa. Siellä sain pieniä solisti-tehtäviä ja innostuin uudelleen.

Äänialani on sopraano. 1990-luvulla laulunopettajani oli Päivi-Bonde Jensen. Hän rohkaisi minua ottamaan haasteita. Hänen ohjauksessaan harjoittelin muutamia rakastetuimpia sopraanoaarioita. Hän myös rohkaisi minua toteuttamaan haaveeni, ja vuonna 2000 lauloin urkusäestyksellä Bachin Matteus- ja Johannes passion sopraanoaariat Haminan ja Vehkalahden kirkoissa – vuotta myöhemmin myös Virolahden kirkossa. Yksinlaulua olen esittänyt erilaisissa tilaisuuksissa,



Schubertin kanssa Wienissä.



Mozartin kanssa Wienissä.

kuten Pohjoismaisissa ystäväkuntatapaamisissa, erilaisissa juhlissa, häissä ja hautajaisissa. Harrastus oli minulle niin tärkeä, että lauloin lähes joka päivä ääniharjoituksia pitääkseni ääntäni kunnossa. Ääni on myös instrumentti, jota pitää huoltaa.

Kaakon kamarikuorossa olen laulanut yhteensä noin kymmenen vuotta. Kuoro järjestää konsertin vuosittain ja muutaman vuoden välein joulukonsertin. Kuoron ohjelmistossa on sekä kotimaisten että ulkomaalaisten säveltäjien kuoroteoksia, joskus vähän tuntemattomampiakin. Musiikki pyritään esittämään aina alkukielellä. Olemme laulaneet suomeksi, ruotsiksi, saksaksi ja latinaksi. Viimeisin konsertti oli maaliskuussa 2009, jolloin lauloimme Antonio Bononcinin Stabat Materin kuorolle, orkesterille ja solisteille. Teos on Suomessa harvoin esitetty, ja todennäköisesti se tullaan esittämään myös uudelleen. Olen laulanut myös Kotka Canto -kuorossa, kun se on esittänyt Bachin Jouluatorion Kotkan kirkossa.

Mieluisinta musiikkia esitettäväksi ovat

vanhojen mestareiden, kuten Bachin, Mozartin ja Buxtehuden kuoroteokset. Ne ovat laulajalle haastavia ja vaativat työtä, mutta niiden sointukuviot ovat selkeät ja kauniit. Schubertin yksinlaulut ovat minulle hyvin läheisiä. Suomalaissäveltäjistä ehdoton suosikini on Oskar Merikanto.

Tällä hetkellä ehkä barokkimusiikki on lähinnä sydäntäni. Kuulin kolme vuotta sitten Espoon urkuyö ja aaria -konsertissa suomalais-saksalaista sopraanoa Hilke Andersenä Helsingin barokkiorkesterin säestyksellä ja musiikki oli aivan jumalaista. Minulla on kotona melko laaja levyvalikoima, ja silloin tällöin keskityn kuuntelemaan. En pidä taustamusiikista, vaan haluan nauttia musiikista hiljaisuudessa keskittymällä vaan kuuntelemaan. Se on mielelle terapiaa. Nykymusiikkia en varmaan ymmärrä, koska se ei minua kosketa. Mutta... poikkeus vahvistaa säännön, sanotaan. Olen Joensuun laulujuhlilla päässyt kuulemaan Einojuhani Rautavaaran oopperan Thomas, ja se teki minuun suuren vaikutuksen. Rautavaaran jäljittelee sävellyksissään myös luonnon ääniä, ja tässä oopperassa sopraanon aariat olivat kuin kaunista linnun laulua.

Ooppera on ollut intohimoni jo 1970-luvulta lähtien. Tänä keväänä olen nähnyt Taikahuilun Kansallisoopperassa ja Don Carlosin Tampereen oopperassa. Liput on jo hankittu Savonlinnan oopperajuhlille Lucia di Lammermoor'iin ja Madame Butterfly'iin. Kuunteleminen on eräs tapa oppia. Aivan haltioituneena olen kuunnellut mm. Soile Isokoskea ja Camilla Nylundia. Arvostan heitä suuresti. Heille musiikki on työ, joka myös vaatii hyvin paljon. Harrastuksena musiikki rentouttaa ja antaa joskus myös onnistumisen elämyksiä. Minulle hyvä musiikki on nautinto. Siitä mikä on hyvää musiikkia, on varmaan jokaisella oma käsityksensä.

Minulle on myönnetty harrastuksestani Kirkkomusiikkiliiton kultainen ansiomerkki vuonna 1998 ja Sulasolin pronssinen ansiomerkki vuonna 2008.

*Teksti Marjatta Haaja-Seppälä
Kuvat Marjatan albumista*

Kotikyläni

Vehkalahti oli muinainen kauppapaikka Suomenlahden rannalla. Myöhemmin tämä "äiti" on kutistumistaan kutistunut. Valkeala vei helmoja, ja kohta Sippolakin tahtoi emänsä vartaloista suuren palan. Jo aikaisemmin Hamina oli vienyt Vehkalahtien sydämen, mutta sai toimia kunnan kirkonkylänä tämän elinajan. Viimein tytär nielaisi äitinsä, joten tämä historiallinen nimi elää vain muistoissa.

Aikoinaan kotikylästäni on löytynyt noin kymmenen kivikautista asuinpaikkaa. Mailamme niitä on ollut kolme. Lapsuudessamme löysimme pelloista kivikautisia esineitä. Jopa meteoriitti on vuonna 1938 pudonnut kylään. Löytäjä Kalle Kunnari luuli ensin kiveä arvokkaaksi malmiksi, mutta tarkempi tutkimus osoitti, että kyseessä olikin meteoriitti. Niin jäi kaivos tulematta kylään, mutta tuli maailmanlaajuisuutta tunnettavuutta.

Aikoinaan oli meri yltänyt kylään asti. Alavia maita on paljon. Jokinäven kevät nosti vettä pelloille, eli niin kuin vanhat sanoivat: "Taas nousi ouru." Maasto muuten on kumpuilevaa. Useamman kilometrin kokoinen peltoaukeama, jonka seassa on talorykelmiä. Sellainen oli yleisnäkymä kylässämme. Nyt maisema on muuttunut siten, että talot ovat paikoillaan, mutta metsittymistä on tapahtunut.

Kotikyläni oli lapsuudessani vilkas noin tuhannen asukkaan kotipaikka. Kylässä toimi kaksi sahaa, kaksi pajaa, sementtitehdas, mylly ja puusepänerastas. Naisten yrittäjyys tuli esille erilaisissa käsien taidoissa.

Muistellessani kylän paikannimiä huomaan miten naapurimaan kielestä johdettuja nimiä on paljon. Keväisin meidän rysät olivat Severtikissä, joka on osa Suurjärveä. Naapurit kävivät heinätoissa Korsmusassa, ja siskoni luokkatoveri asui Lammusassa. Kerrotaan, että Metsäkylä oli aikoinaan Vehkalahtien ruotsinkielisin kylä.

Kirjaimista d oli murteessamme tuntematon. Me sanoimme esim. meirän, kun taas Sippolan puolella olevat rajanaapurit lällätivät meidän. Paljon jokapäiväisessä puheessamme käytimme naapurimaiden sanoja. Eteisen kylmäkomero oli sulaani ja hellaa sa-

noimme liitaksi. Ne tulevat venäjänkielestä. Ruotsalaisperäisiä sanoja oli useita, etenkin vanhemman väestön puheessa. Isoäitini toi meille Virolahden murteesta sanan huikku.

Kylästäme oli mahdollisuus mennä Haminaan joko junalla tai autolla useamman kerran päivässä, mutta ainakin oli kaksi isäntää, jotka eivät niin toimineet. Toinen oli iso-isäni Paavolan vaari ja toinen Anttilan Nestori. He molemmat taittoivat matkan hevosen vetämissä kieseissä ja talvisin kirkkoreellä. Kummatkin isännät olivat pienikokoisia ja pyöreähköjä, ja lisäksi heillä oli samanlaiset pyöreät silmälasit. Kun tämä yli kymmenen kilometrin matka oli näin totuttu tekemään, niin miksi käyttää muita "härveleitä".

Tarinoiden kertojia kylässä oli useita. Ehkä yksi taitavimmista oli isäni Lauri Hovi, entinen Ståhlberg. Häneltä eivät tarinat loppuneet, ja aina löytyi uusia juttuja sekä vitsejä, joista jotkut saivat painomusteenkin punastumaan. Laurille taito oli "sukuvika", sillä suvussa on ollut useita sanantaitajia. Veikko Lavin ukin vieraillessa kodissani veljensä tyttären Annan luona, hän sanoi useasti: "Teillä on aina tätä pyhäpehmoista." Hän tarkoitti pullaa. Uskonnollista kirjallisuutta on kirjoittanut Annan serkku Vilku Joukahainen. On hanget korkeat nietokset -joululaulun sanat ovat myös Vilkun käsialaa. Anna oli isoäitini äiti.

Kesiä kylässä vietti mm. Hilja Haahti miehensä ja tämän lasten kanssa. Heidän huvilansa oli puoliksi meidän maalla. He vierailivat usein kodissani, ja heidän pojat ottivat innokkaasti osaa maatalon töihin. Kerrotaan kaikkien veljesten sekä setäni Vilhon tahtoneen päästä saman hevosen selkään. Eihän se onnistunut, vaan Vilhon oli tyytyminen Artturi Toivosen selässä ratsastamiseen, jolloin pojat olivat sanoneet: "Vilho se ratsastaa rengillä." Hilja Haahti on kirjoittanut kirjassaan "Kotini puhuu" isäni syntymästä muiden Metsäkylän tapahtumien joukossa. Heidän lopetettuaan kesien vieraat Honkaniemessä, he eivät unohtaneet ystäviään kylässä. Muistan Emmi Kurki-Suonion vierailun kodissani 1940-luvun lopulla sekä Hilja

Haahden tervehdykset vuosien varrella (yksi on minulla tallessa), sekä kotiini hänen lähettämänsä kirjan "Kaurialan kartano".

Jokaisena talvena oli Suurjärven jäällä kilpa-ajot. Niin kauan ajot jatkuivat, kunnes aurauto vajosi jäihin. Oli miehillä useamman päivän urakka auton nostamisessa.

Maalaisliitontalolla oli muutaman kerran kuussa elokuvat, joihin me sisarukset saimme luvan mennä, jos kaikki lähtivät yhdessä. Siinä se vaikeus olikin. Kenen vaatteissa eivät värit sointuneet ja kuka ehdottomasti halusi siskonsa päässä olevan hatun. Kerran istuessamme kovalla puupenkillä ja seurattessamme jännittävää kuvaa, kuului takaani "Raila putosi penkin alle". Nuorin siskoni jännitti niin kovasti, että pyörtyi. Jouduin menemään hänen kanssaan ulos virvoitteluun, ja niin jäi tämä jännittävä kohta katsomatta. Meidän kylässä ei ollut työväentaloa, eikä niitä liiemmin ollut koko pitäjässä.

Summanjoki virtaa kylän halki kohti Suurjärveä ja edelleen Reitkallin sekä Summan kautta Suomenlahteen. Joella kävimme naapurin Hildan kanssa usein ongella, ja saimmekin kissoille mieluista syötävää. Koskaan ei onkimistamme kaloista tehty ruokaa, vaan kalat ostettiin joko kaupungista tai kotona käyvältä kauppiaalta.

Raittiuden Ystävien sininuoiso-osasto toimi virkeästi opettaja Alma Tuomisen johdolla. Kokoonnuimme kerran viikossa koululla, paitsi kesäaikana. Ohjelmassa oli laulua, lausuntaa, tietokilpailuja ja lopuksi piirileikkiä. Teimme vierailuja naapurikyliin sekä useamman kerran Valkealan Kuivalaan. Vastaavasti edellä mainituista paikoista vierailtiin luonamme. Kerran vuodessa oli koko maata käsittävät talvipäivät.

Pyhäkoulussa käyminen liittyi jokaiseen kesäiseen sunnuntaihin. Koulua piti Urho Ilo-mäki. Kiersimme kinkerialueen kodeissa. Joskus sattui niin, että seuraavaksi sunnuntaiksi ei ollutkaan ottaa. Silloin Ilo-mäki sanoi: "Hovin emäntä on sanonut, jos ottaa ei ole, meille voi tulla." Kiireesti meistä tytöistä joku ylös ja niiten sanoi: "Tulkaa meille." Urho ei osannut veisata kuin yhden virren. Mennäänkö vai eikö, ei mikään niin voi virvoittaa tilaisuuteen? Oli usein toteamuksena meillä mäki-kunnan lapsilla.

Kylässä oli pariskunta, jonka rakkautta seurattiin tiiviisti (nimiä en mainitse). Rakkaus meni laidasta laitaan. Viimein tuli ero. Olimme hiihtämässä, kun jouduimme keskelle lemmenkohtausta. Oli outoa katsottavaa lapsille. Lempä leiskui niin tiiviisti, että eron jälkeen syntyi lapsi. Kerran vaimo toi meille lehmän sonnien astutettavaksi. Kahvipöydässä ollessamme näimme hänen entisen aviomiehensä tulevan. Taas oli heidän lempeensä tullut jokin "ryppy". Huomattuaan tulijan, vaimo menee kiireesti sängyn alle piiloon. "Onks meidän akkaa näkyny?" "Ei, ei ole näkynyt", vastattiin. "Kyllä se on täällä, kun sonnillaan oleva meidän lehmä on riimuilla tolpassa." Ei muuta kuin vaimo piilosta pois. Kohta onnellinen pari suuntasi matkansa, lehmää taluttaen, kohti meiltä salattua "onnenpesää".

Kansanhuolto patisti erästä kylämme naista luovuttamaan varsan. Nainen kimpaantui, kun häneltä toistamiseen pyydettiin luovutusta. Hän meni huoltoon johtajan luo ja sanoi: "Luuleeks herra johtaja, että seitsemänvuotias ruuna tekee varsan?"

Suurjärven rannalla uidesammme usein kuului meidän joukosta kovaa kiljuntaa. Mikä näin kovan äänen sai aikaan? Tietenkin Tupa-Uuno. Hän oli siirtolaisperheen aikamiespoika ja kiinnostunut katselemaan alastomia tyttöjä. Nyt uimaan, Uunoa ei näy. Kohta jonkin puun takaa Uuno kurkistaa. Hän ei ymmärtänyt, ettei puu peitä näkymästä isoa miestä.

Urheilussa meillä oli oma urheiluseura Metsäkylän Kurssi, eikä Vehkalahtien Veikkojen alainen kyläjohto kuten useimmissa muissa kylissä. Monta hyvää urheilijaa tuli kylästäme. Meistä Hovin tytöistä kolmesta tuli urheilija. Lajeina meillä oli pääasiassa hiihto ja suunnistus. Menestystä saimme jokainen. Alfred Merisalo, entien Lautala, mainitaan jo vuosisadan alussa hyvänä juoksijana. Aikoinaan Metsäkylässä oli yksi Suomen suurimpia hyppymäkiä, mutta sodan aikana tämä Uuperi pääsi rappeutumaan. Nyt Uuperi elää uutta kukoistustaan, sillä sinne on tehty laskettelurinne. Urheiluseuran nimestä joku ilkeä henkilö keksi pilkkarunon. Muistan siitä kohdan: "Metsäkylän Kurssi, viimeisenä tulla turssi."

Reetta Väänänen

Sukuseurojen Keskusliitto 30 vuotta

– vuosi 2009 on juhlavuosi

Sukuseurojen Keskusliitto saavuttaa tänä vuonna kunniakkaan iän: 30 vuotta on takana niin SSK:lla kuin Sukuviesti-lehdelläkin. Juhlavuoden suojelijana toimii Isä Mitro, ja se pitää sisällään monenlaista tapahtumaa ja toimintaa, joista annettiin esimakua Kuulutko sukuuni -tapahtuman yhteydessä Vantaan ammattiopisto VARI-Assa 11.–12.10.2008. Kyseisen tapahtuma sisälsi jälleen esitelmää, tietoisuuksia, työpaikkoja ja neuvontaa. Tilaisuudessa oli noin 70 näytteliasettajaa: sukututkijoita, sukututkimusyhdistyksiä, sukuseuroja sekä muita sukuharrastukseen liittyviä organisaatioita. Tapahtumassa annettiin muun muassa sukututkimusneuvontaa, oli näyttelyitä: koulukuvanäyttely sekä lasten piirustustöiden näyttely, jaettiin Sukuseurojen Keskusliiton kirjoituskilpailun sekä Perheen tarina -kirjoituskilpailun palkinnot ja järjestettiin Karjalaisten Sukuyhteisöjen Liiton vuosikokous.

Tapahtuman yhteydessä järjestettiin myös Sukuseurojen Keskusliiton sääntömääräinen syyskokous. Syyskokouksen yhteydessä esitetyn vuoden 2009 toimintasuunnitelman tavoitteina esitettiin SSK:n näkyvyyden ja tunnettuuden lisääminen sekä viestinnän tehostaminen, johon on juhlavuoden myötä erinomaiset mahdollisuudet. Tavoitteina vuodelle 2009 on myös jatkaa sukuseurojen tapahtumiin osallistumista ja pitää vähintään yksi hallinnon kokous maakunnassa, jatkaa ja kehittää toimenpiteitä, joilla edistetään systemaattisen sukututkimuksen opiskelumahdollisuuksia vähintään yhdessä suomalaisessa yliopistossa, lisätä Sukuviesti-lehden levikkiä ja hakea tukea levikkityöhön valtiotavallalta, etsiä uusia rahoitusmahdollisuuksia sekä markkinoida SSK:n tuotteita sekä tuottaa palveluja, joissa lähtökohtana ovat sukuseurojen tarpeet.

Käynnissä oleva juhlavuosi sisältää myös monenlaista tapahtumaa, joista sukuyhdis-



tyksemme tämänvuotisen numeron ilmestyessä on vielä tulossa seuraavat:

30.7.–2.8. järjestään Käkisalmessa Suvut kohtaavat Karjalassa -tapahtuma: Järjestelyistä vastaavat 10-vuotisjuhluvuotta viettävä Karjalaisten Sukuyhteisöjen Liitto, Sukuseurojen Keskusliitto, Sukuviesti-lehti sekä Karjala-lehti. Tapahtumassa pidettävässä juhlaseminaarissa on tarjolla uutta tietoa sukutoiminnasta, venäläisten arkistojen ja niiden kokoelmien esittelyä sekä Karjalan Liiton hautausmaahankkeen esittelyä. Tilaisuuteen liittyvä Suvut kohtaavat Karjalassa -juhla pidetään Käkisalmen linnan pihassa, joka on ollut perinteinen karjalaisten juhlapaikka. Juhla on täynnä mielenkiintoista musiikkilista ja näytelmällistä ohjelmaa. Tapahtumaan liittyy useita teemallisia valmismatkoja, joista voi valita mieleisensä niin halutessaan. Mukaan Suvut kohtaavat Karjalassa -tapahtumaan ovat tervetulleita kaikki suvuistaan kiinnostuneet.

Jo perinteinen Kuulutko sukuuni -tapahtuma järjestetään Vantaan Hiekkaharjussa 10.–11.10. Sukuseurojen Keskusliitto on jälleen järjestäjien joukossa. Tilaisuudesta on luvattu monipuolista ja mielenkiintoista, kuten aiemminkin. Tapahtuman yhteydessä pidetään SSK:n sääntömääräinen syyskokous sekä julkistetaan Sukuviestin ja SSK:n tä-

mänvuotisten kilpailujen tulokset.

30.10.–1.11. on vuorossa Sukuristeily. Lähtö on 30.10. Helsingistä, kohteena Tukholma, jossa mahdollisuus viettää päivän 31.10. Helsinkiin saavutaan 1.11. Risteilyllä on luvassa mielenkiintoista ohjelmaa koko

perheelle.

Lisätietoja tapahtumista saa Sukuseurojen Keskusliiton sivuilta www.suvut.fi sekä SSK:n toimistolta toimisto@suvut.fi.

Heikki Tulkki

Juhlavuoden kirjoituskilpailut

Sukuseurojen Keskusliitto ja Sukuviesti-lehti järjestävät tänä vuonna kirjoituskilpailut sekä aikuisille että lapsille. Aikuisten kilpailun aiheena on **Sukuyhteisöni, väriä ja uskoa elämään**. Aiheella halutaan saada kirjoituksia sukuseurassa tai muussa sukuyhteisössä toimivilta/toimineilta tai toimintaa sivusta seuranneilta. Kirjoituksen aiheen voi myös valita vapaasti mistä tahansa sukutoimintaan liittyvästä tapahtumasta tai sattumuksesta. Jokainen voi käsitellä aihetta haluamallaan tavalla. Kirjoituksen suosituspituus on neljä liuskaa. Kilpailutyöt lähetetään Sukuviestin toimitukseen 4.9.2009 mennessä. Parhaat kirjoitukset palkitaan lokakuussa Vantaalla Kuulutko sukuuni -tapahtuman yhteydessä ja julkaistaan Sukuviesti-lehden tulevissa numeroissa.

Kirjoituskilpailun säännöt:

- Kilpailutöiden enimmäispituus on 4 liuskaa. Teksti vain yhdelle puolelle paperia. Jokaiseen liuskaan tulee merkitä sivunumero sekä nimerkki.
- Kirjoitukset voi lähettää paperiversiona, levykkeellä, CD-levyllä, muistitikulla tai sähköpostin liitetiedostona (.doc tai .rtf). Kilpailutöitä ei palauteta.

- Kilpailuun osallistuvan kirjoituksen tulee olla ennen julkaisematonta eikä se saa olla samanaikaisesti toisessa kilpailussa.

- Kilpailuun osallistutaan nimimerkillä. Kilpailutyön mukaan tulee liittää suljetussa kirjekuoressa tai sähköisesti erillisenä sähköpostiviestinä tekijän oikea nimi ja yhteystiedot sekä julkaisulupa Sukuviestissä julkaisua varten.

Lasten kirjoituskilpailu

Lasten kirjoituskilpailun aihe suuntautuu tulevaisuuteen: Sukuni vuonna 2050. Millainen on minun aikuisuuden sukuni? Mitä ja keitä nämä ihmiset aikuisuuden suvussa oikein ovat? Minusta tulee isona ratsastuksenopettaja. Mitä tekee pikkusiskoni aikuisena? Minä rallin maailmanmestari ja muut sukuni sankarit. Miltä luulet sukusi näyttävän vuonna 2050? Mitä teet itse ja millaisten asioiden parissa askartelevat muut sukulaisesi? Päästä mielikuvituksesi valloilleen ja anna sen lauka- ta muutama vuosikymmen eteenpäin. Jos haluat, voit toki mennä ajassa vieläkin kauemmas eteenpäin. Otsikon voit valita vapaasti.

Kilpailussa on neljä sarjaa:

1. sarja alle 9-vuotiaat
2. sarja 9-11-vuotiaat
3. sarja 12-14-vuotiaat
4. sarja 15-18-vuotiaat

Kirjoitukset lähetetään Sukuviestin toimitukseen 4.9.2009 mennessä. Parhaat kirjoitukset palkitaan lokakuussa Vantaalla Kuulutko sukuuni -tapahtuman yhteydessä.

Molempien kirjoituskilpailujen kirjoitukset tulee toimittaa **4.9.2009** mennessä osoitteeseen:

Sukuviesti-lehti / Kirjoituskilpailu
Savilankatu 1 b, 00250 Helsinki
tai kirjoituskilpailu@suvut.fi

Jaakko Liukkonen



Maria Wiik: Johannes Takanen, 1885, hiilipiirros.

Johannes Takasen juhluvuosi 2009

Tänä vuonna joulukuun 8. päivänä tulee kuluneeksi 160 vuotta kuvanveistäjä Johannes Takasen syntymästä. Virolahdella ja muualla Kymenlaaksossa vietetään Takasen juhluvuoden monin näyttelyin ja tapahtumin. Juhlavuoden valmistelut lähtivät liikkeelle pari vuotta sitten Johannes Takanen Seuran aloitteesta. Muodostettiin hyvin laajapohjainen suunnittelutyöryhmä kulttuuri- ja taiteenalojen toimijoista. Nyt juhluvuosi on täydessä käynnissä. Maalis-huhtikuussa järjestettiin yhteistyössä Kaakkois-Suomen taidetoimikunnan kanssa nuorten kuvataidekilpailu Kymenlaakson yläkoulujen ja lukioden oppilaille. Kilpailun palkinnot jaettiin 21.5.2009 pidetyn Johannes Takasen juhlaseminaarin yhteydessä. Seminaari järjestettiin yhteistyössä Kymenlaakson kesäyliopiston kanssa. Siellä esitelmöi Johannes Takasesta amanuenssi Marjatta Räsänen Etelä-Karjalan taidemuseosta. Kotkalainen kuvanveistäjä Olli Mantele pohti nykyajan kuvanveistäjän suhdetta Johannes Takaseen. Takasen teoksia, työtä ja elämää esittelevä juhlanäyttely avattiin Virolahdella Rajasalissa samana päivänä klo 15. Näyttely on esillä 12.7.2009 saakka, avoinna tiistaista perjantaihin klo 10–14 ja lauantaina ja sunnuntaina klo 12–18.

Osa tapahtumista on siis jo takanapäin, mutta vielä niitä on edessäkin. Heinäkuun ajan on Virolahden Bunkkerimuseolla esillä näyttely Edestakasia. Se sisältää Irmeli Tarmen ja Jaakko Liukkosen töitä, jotka ovat saaneet alkunsa ja innoituksensa Johannes Takasen elämästä ja teoksista. Näyttelyn voi nähdä elokuussa myös Virolahden kirjastossa. Heinäkuussa Virolahti-viikolla esitetään

Virojoen yläasteen pihan amfiteatterissa Johannes Takasesta kertovaa näytelmää Kiiven hakattu elämä. Näytelmän on käsikirjoittanut ja ohjannut Ninni Suntio.

Nuorten kuvataidekilpailun töiden näyttely on Haminan Kirjastogalleriassa 16.7.–8.8.2009. Samalla esitellään Johannes Takasen teoksia, elämää ja työtä sekä Johannes Takanen Seuraa. Elimäellä Moisio taide- ja pitokartanossa avataan pieni Johannes Takasen muistonäyttely 2.8.2009. Näyttely on esillä 30.8.2009 saakka. Moisio on avoinna tiistaista perjantaihin sekä lauantaina klo 11–16, sununtaina 11–15. Takasen teoksia, elämää ja työtä esittelevä kiertonäyttely on



Johannes Takanen: Aino, merelle katsova, 1876, kipsi.



Johannes Takanen: Andromeda, kallioon kahlittuna, 1879, marmori.

esillä Kymenlaakson kesäyliopiston tiloissa Kotkan Höyrypanimolla, osoitteessa Metsäntie 41 A, 30.9.–28.10.2009.

Juhlavuoden aikana tehdään myös matkoja. Ensimmäinen matka tehtiin 23.5.2009, ja se suuntautui Ylä- ja Ala-Urpalaan sekä Viipuriin. Matka tehtiin yhdessä Ala-Urpala seuran kanssa. Tutustuimme Ala-Urpalassa Johannes Takasen lapsuuden maisemiin ja upeaan Urpalanjokeen. Takasten kotimökin paikkakin löytyi. Viipurissa kävimme Monrepos'sa katsomassa pietarilaisen kuvanveistäjän Konstantin Bobkovin tekemää Johannes Takasen Väinämöisen näköispatsasta. Seuraava matka tehdään Virolahdelta Elimäelle Moisio näyttelyn avajaisiin 2.8.2009. Kolmannen matkan määränpää on Rooma, ja se tehdään 17.–24.10.2009. Ohjelmaan kuuluu mm. käynti Takasen haudalla ja hänen Roomassa asuvien jälkipolviensa tapaaminen.

Toivotan kaikki sydämellisesti tervetulleeksi Takasen juhluvuoden tapahtumiin.

Teksti Jaakko Liukkonen

Puheenjohtaja, Johannes Takanen Seura
Kuvat Kuvataiteen keskusarkisto

Yhteistyössä lähellä juuria


KA KONKULMA

Miehikkälän, Virolahden ja Ylämaan paikallislehti

Tilaa ja tiedät mitä
kotiseudullasi tapahtuu



Mäkitie 3, PL 20, 49901 Virolahti

Puhelin (05) 357 1040, Fax: (05) 357 1560

www.kaakonkulma.fi, Sähköposti: toimitus@kaakonkulma.fi

Haminan rauha 1809

HAMINAN RAUHAN JUHLAVUOSI:
MENNEISYYTTÄ, NYKYPÄIVÄÄ JA TULEVAISUUTTA

K aksisataa vuotta sitten Hamina oli kansainvälisen politiikan polttopisteessä. Helmikuun 21. päivänä 1808 alkanut Suomen sota päättyi 17.9.1809, kun Ruotsi ja Venäjä solmivat Haminassa rauhan.

Hamina oli jo vuonna 1809 venäläinen kaupunki, joka oli siirtynyt osaksi Venäjää Turun rauhassa 1743. Sodan voittajana Venäjän Aleksanteri I olisi halunnut sanella rauhanehdot Tukholmassa. Ruotsin neuvottelija Curt von Stedingk puolestaan halusi neuvotella hänelle vanhastaan tutussa Pietarissa. Venäjän neuvottelijan Nikolai Rumjantsevin valinnaksi tuli pieni raja- ja linnoituskaupunki Hamina. Haminasta käsin saatettiin tarkkailla paremmin ruotsalaisen osapuolen yhteyden-



pitoa ja kuriireja ja vältettiin liian läheisiä yhteyksiä Pietarin diplomaattipiireihin.

Venäjän neuvottelijat Rumjantsev ja Alopaev saapuivat Haminaan 26. heinäkuuta, ruotsalaiset von Stedingk ja Skjöldebrand 3. elokuuta 1809. Rauhaneuvottelujen suurimmat kiistanaiheet olivat rajan vetäminen pohjoisessa sekä Ahvenanmaa. Neuvottelujen tuloksena rajalinjaksi pohjoisessa muodostui Tornion- ja Muonionjoki ja Venäjä sai tavoittelemansa Ahvenanmaan.

Haminan rauhansopimus solmittiin 17. syyskuuta 1809. Ruotsi luovutti Venäjälle kahdeksan suomalaista läänin: Kymenkartanon, Uudenmaan ja Hämeen, Turun ja Porin, Savo-Karjalan, Vaasan ja Oulun läänit, Ahvenanmaan sekä osan Länsipohjaa Tornionjokea myöten. Vanhan Suomen alue, jonka Ruotsi oli jo 1700-luvulla menettänyt Venäjälle liitettiin muun Suomen yhteyteen vuonna 1812.

Haminan rauhan seurauksena yli 600 vuotta kestänyt valtioyhteys Ruotsin kanssa päättyi. Autonomisessa Suomen suuriruhtinaskunnassa osana Venäjää alkoi kuitenkin vaurastuminen, kansallisen kulttuurin ja kansallistunnon kehittyminen – tie kohti vuonna 1917 saavutettua valtiollista itsenäisyyttä ja tämän päivän modernia demokratiaa.

Haminan rauhan juhlavuosi 2009

Yhdistysten ja aktiivisten kaupunkilaisten valtaisan panoksen ansiosta juhlavuoden sanoma tulee lähelle kaikkia haminalaisia.



Yhteistyöverkosto ulottuu myös Merkkivuosi 1809 -organisaation kautta valtakunnallisesti ja kansainvälisestikin hyvin laajalle.

Juhlavuosi huipentuu juhla viikonloppuun 17.–20.9.2009. Juhlaviikonloppun aikana kaupunkiin mm. rakentuu historiallinen sotilasleiri, kaupunkinäytelmä kuvaa kahdensadan vuoden takaisia tapahtumia ja rauhankonsertin rytmit valtaavat Hamina Bastionin.

Poimintoja Haminan rauhan juhlavuoden ohjelmasta:

1.–5.6. Mekkala 2009 – Aikaseikkailu 1809–2009, suurleiri 9-13 -vuotiaille

4.6.–27.9. Haminan rauha 1809 -näyttely, avajaisluento prof. Martin Hårdstedt, Uumajan yliopisto

27.–28.8. Kansainvälinen Itämeren tulevaisuuskonferenssi, yksi Suomen valtiollisista päätapahtumista

Kohtauksia Suomen sodasta – Kohti Haminan rauhaa -oopperaoratorion kantaesitys Marian kirkossa, säv. Lars Karlsson, libretto Lars Huldén, esittää Kymi Sinfonietta

Juhlaviikonloppu 17.-20.9.

16.9. Kristina Brahen Haminan rauha -teemamaristeily Helsingistä Haminaan

17.9. Haminan rauhan vuosipäivä, muistomerkin paljastus

18.9. Rauhan yö -kaupunkifestivaali, Suuri rauhankonsertti Hamina Bastionissa, Historiallinen sotilasleiri tutustumiskohteena koko viikonloppuun ajan

19.9. Päivä Haminassa 1809 – historia pukee koko kaupungin. Kaupunkinäytelmä, Wanhajan Ajan Markkinat

20.9. Juhlajumalanpalvelus, perinnemessu

Juhlavuoden tapahtumakalenteri päivittyä koko ajan, kun yhdistykset ilmoittavat omia uusia teemaan liittyviä tapahtumiaan. Muutokset ovat mahdollisia, joten seuraa sivustoa www.haminanrauha.fi Merkkivuosi 1809 -organisaatio kokoaa yhteen koko Suomessa järjestettävät tapahtumat ja tarjoaa runsaasti juhlavuoden liittyvää tietoa sivustolla www.1809.fi

*Teksti Siru Ahopelto
Kuvat Haminan kaupunki*

Kunniajäsenemme Pekka Tulkki

Sukuseuramme kunniajäsen, piiri-insinööri Pekka Ilmari Tulkki saavutti matkansa pään Helsingissä 10. päivänä marraskuuta 2008 lähes 90 vuoden iässä. Hän oli syntynyt Virolahdella vuoden 1919 ensimmäisenä päivänä opettajan ja kirjakauppiaan Santeri Tulkin kolmesta pojasta vanhimpana. Pekan äiti oli Lavansaarella syntynyt Maria Tuomaantytär Piispa. Pekka kuului Tahvo Tahvonpojan sukuhaarassa Mikko Tahvonpoika Tulkin sukuun.

Virolahden Tulkkien ensimmäinen sukkokous pidettiin 4. päivänä elokuuta 1991 Tulkkilan talossa ja sen pihapiirissä. Kokouksen primus motor, koollekutsuja ja organisoija oli Pekka Tulkki. Tässä ensimmäisessä kokouksessamme asetettiin Pekan ehdotuksesta toimikunta valmistelevaan sukuseuran perustamista ja kutsumaan kokoon perustava sukkokous. Pekka oli toimikunnan itseoikeutettu jäsen ja mukana perustamisen kaikissa vaiheissa. Sukuseura perustettiin elokuun 1993 sukkokokouksessa. Pekka toimi varapuheenjohtajana kaksi ensimmäistä kolmivuotiskautta, jolloin luotiin suuntaviivoja toiminnalle. Tämän jälkeen hän halusi ikäänsä vedoten sivuun hallitustyöskentelystä, mutta oli jatkuvasti mukana sukuseuratyössä. Siitä yhtenä esimerkkinä on hänen toimittamansa Muistelmia Tulkkilan talosta, jonka pohjana on Pekan isän käsikirjoitus.

Vuoden 2005 sukkokokouksessa Pekka Tulkki kutsuttiin sukuseuramme kunniajäseneksi.

Pekka Tulkki tuli ylioppilaaksi Haminan yhteislyseosta vuonna 1938. Koulunkäynnin päätyttyä asevelvollisuuden suorittaminen ja pian sen jälkeen sotatoimet veivät hänet vuosikautsiksi mukaansa. Asevelvollisuusaika päättyi kesän alussa 1939, ja silloin Pekka oli Merisotakoulusta valmistunut rannikkotyöskentelyn reservin vänrikki. Pian sen jälkeen alkoi sota ja toi muassaan kutsun tositomiin. Pekka oli mukana mm. taisteluissa kotipitäjässä saaristossa. Hän sai aikanaan talvisodan sekä jatkosodan muistomitalin ja niiden lisäksi kunniamerkkinä VR 3:n sekä VR 4:n s.a.



Pekan sotilasarvo oli yliluutnantti, ja hänestä tuli myös Suomen Leijonan I luokan ritari.

Sodan jälkeen alkoivat opinnot maanmittausinsinööriksi Teknillisessä korkeakoulussa. Ne sujuivat ripeästi, sillä diplomi-insinöörin paperit olivat valmiit jo vuonna 1946. Valmistumisensa jälkeen Pekka toimi alansa tehtävissä Saarijärvellä, Limingassa ja Mikkeliissä, kunnes siirtyi lähemmäs kotiseutuaan ensin maanmittausinsinööriksi Kymen läänin ja sen jälkeen Lappeenrannan toimiston apulaispiiri-insinööriksi. Eläkkeelle Pekka Tulkki jäi Kouvolan maanmittauspiirin piiri-insinöörin virasta, jossa hän oli vuodesta 1976 vuoden 1982 loppuun.

Pekka Tulkin yhteiskunnallisesta aktiivisuudesta voidaan mainita esimerkkeinä Virolahden kunnanhallituksen jäsenyys 1960–1970, kotiseutu- ja matkailulautakunnan puheenjohtajuus 1959–1964 sekä kirkkovaltuuston jäsenyys 1963–1975. Jäsenyyksiä hänellä oli myös Kymenlaakson Seutukaavayhdistyksen hallituksessa ja edustajistossa, Kymenlaakson Seutukaavaliiton hallituksessa ja Etelä-Saimaan alueen vesienkäytön neuvottelukunnassa.

Hannu Tulkki

Uusia jäseniä

Paavo Tulkki Sipi Eerikinpoika Tulkin sukuhaarasta, Eerik Sipinpoika Tulkin sukua sekä puolisona Tahvo Tahvonpoika Tulkin sukuhaarasta Mikko Tahvonpoika Tulkin sukua.

Sirkka-Liisa Tulkki, o.s. Lehtinen Tahvo Tahvonpoika Tulkin sukuhaarasta Mikko Tahvonpoika Tulkin sukua sekä puolisona Sipi Eerikinpoika Tulkin sukuhaarasta, Eerik Sipinpoika Tulkin sukua.

Mika Juhani Värri Sipi Eerikinpoika Tulkin sukuhaarasta Eerik Sipinpoika Tulkin sukua, ja Juho Tahvonpoika Tulkin sukuhaarasta Juho Juhonpoika Tulkin sukua, sekä Tahvo Tahvonpoika Tulkin sukuhaarasta Anna Haajan sukua.

Toivotamme uudet jäsenet lämpimästi tervetulleiksi sukuseuraamme. Jäsenmäärämme on nyt **177**.



In memoriam

Salli Liikkanen Tahvo Tahvonpoika Tulkin sukuhaarasta Mikko Tahvonpoika Tulkin sukua kuoli 22.6.2008 Virolahdella. Hän oli syntynyt 20.1.1916 Virolahdella. Lehdessämme n:o 10 julkaistiin Taisto Liikkasen haastattelu, jossa myös Salli Liikkanen on mukana.

Penssin kahdeksanlapsisen sisarusarjan esikoisen Emil Mikonpoika Tulkin seitsemästä lapsesta vanhin **Aune Annikki Järvinen** kuoli 20.7.2008 Tampereella. Hän kuului Sipi Eerikinpoika Tulkin sukuhaarassa Eerik Sipinpojan sukuun ja Juho Tahvonpoika Tulkin sukuhaarassa Juho Juhonpojan sukuun. Aune oli sukuseuramme vanhin jäsen. Hän oli syntynyt 23.7.1914 Virolahdella. Lehtemme numerossa 11 vuonna 2005 on laaja sukuseuramme silloin vanhimpien jäsenten, sisarusten Aunen ja Allin haastattelu. Alli kuoli joulukuussa 2006.

Matti Ahopelto syntyi 27.5.1966 Virolahdella ja kuoli 28.9.2008 Virolahdella. Hän kuului Tahvo Tahvonpoika Tulkin sukuhaarassa Mikko Tahvonpoika Tulkin sukuun.

Osta sukuseuran tuotteita

Vaakunataulu

Virolahden Tulkit -sukuseuran värillinen, A4-kokoinen, kullankeltaisilla kehyksillä varustettu vaakunataulu.
Hinta 5 euroa/kpl.



Kahviservetit

Sukuseuran vaakunalla varustettuja, tyylikkäitä kahviservettejä. Kata merkkipäivien tai muiden juhlien kahvipöytä tyylikkääksi serveteillä, joihin on painettu oman sukuseurasi hieno vaakuna. Servetit myydään 20 kappaleen pakkauksissa.
Hinta 8 euroa/pakkaus.



Häviävää kylää -kirja

Santeri Tulkin aikanaan kirjoittama kuvaus Yläpihlajan kylästä ja sen asukkaista on tärkeä ja arvokas perusteos jokaiselle suvun kotikylästä ja omasta suvustaan kiinnostuneelle. Sukuseuran julkaisema, ulkoasultaan näyttävä kirja on painettu Gummeruksen kirjapainossa. Jäännösvaraston kappalehinta on alennettu 7 euroksi. Postituskuluina peritään 3 euroa.



Sukuseuran pinssi

Sukuseuramme vaakunakilvestä on valmistettu rintamerkki eli pinssi. Merkin punaisella emalipohjalla on kultainen leijonankäpälä, kuten vaakunassammekin. Koko on 11 x 12 mm. Hinta 8,50 euroa + postimaksu.

Lehtemme irtonumerot

Virolahden Tulkit -lehteä on ilmestynyt tätä ennen neljätoista numeroa. Vanhoja numeroita on vielä rajoitetusti jäljellä. Niitä voivat niin suvun jäsenet kuin muutkin kiinnostuneet ostaa. Hinta 3 euroa ensimmäinen kpl, 2 euroa seuraavat samalla kerralla ostettuina. Postimaksu lisätään.



Tulossa Hannu Tulkin kirja: Virolahden Tulkkien kuusi sukupolvea

Kaikkia tuotteita saa ostaa Kalle J. Tulkilta. Yhteystiedot takakannen sisäsivulla. Häviävää kylää -kirjaa myös Hannu Tulkilta, puh. (09) 241 3842, 050 66 260 tai hannu.tulkki@kolumbus.fi

Virolahden Tulkkien sukuseuran hallitus 2005-2009

Valittu varsinaisessa sukukokouksessa 30.7.2005



Puheenjohtaja:

Heikki Anton Tulkki

Juho Sipinpoika Tulkin eli Liikkasen sukua,
Mikko Sipinpoika Tulkin eli Krouvin sukua
sekä Maria Antintytär Tulkin sukua eli Antti
Mikonpoika Talsin / Tulkin haaraa
Laivalahdenkaari 26 B 21, 00810 Helsinki
Käsi puh. 040 558 8737
heikki.tulkki@kolumbus.fi

Varapuheenjohtaja:

Jarmo Tulkki

Tahvo Tahvonpoika Tulkin sukuhaarassa
Mikko Tahvonpoika Tulkin sukua
Saareksintie 27, 49960 Alapihlaja
Käsi puh. 040 561 4721
jarmo.tulkki@jippii.fi

Sihteerit:

Liisa Ahonen

Eerik Sipinpoika Tulkin sekä
Juho Juhonpoika Tulkin sukua
Tammistonkatu 15 B 30, 01520 Vantaa
Puh. 07 310 101 152 kotiin
Käsi puh. 050 367 6052
liisa.ahonen@kolumbus.fi

Muut hallituksen jäsenet:

Kalle J. Tulkki

Sukuseuran taloudenhoitaja
Juho Sipinpoika Tulkin eli Liikkasen sukua,
Mikko Sipinpoika Tulkin eli Krouvin sukua

sekä Maria Antintytär Tulkin sukua eli Antti
Mikonpoika Talsin / Tulkin haaraa
Pilkkimiehentie 6, 48800 Karhula
Puh. (05) 289 730 kotiin
Käsi puh. 050 410 5225
kalle.tulkki@pp.inet.fi

Jaakko Liukkonen

Sukuseuran lehden päätoimittaja
Eerik Sipinpoika Tulkin sukua
Punakiventie 3 as. 41, 00980 Helsinki
Puh. (09) 321 4661 kotiin
(09) 4767 5523 työhön
Käsi puh. 0400 489 285
Telekopio (09) 694 8945 työhön
jaakko.liukkonen@kolumbus.fi

Marjatta Haaja-Seppälä

Maria Juhontytär Lahden sukua eli Elias
Eerikinpoika Haajan haaraa sekä Mikko
Tahvonpoika Tulkin sukua
Välipellonkuja 7, 49510 Husula
Puh. (05) 355 7048 kotiin
Käsi puh. 040 747 4118
marjatta.haaja-seppala@kympp.net

Reetta Väänänen

Helena Antintytär Nopasen sukua eli
Eerik Matinpoika Nopasen haaraa
Suokatu 24 A 40, 70100 Kuopio
Puh. (017) 262 7324 kotiin
Käsi puh. 0440 697 233
reetta.vaananen@gmail.com



Virolahden Tulkkien vaakuna
Suunnittelija Tero Tulkki

ISSN 1238-9714